

Srečno, TITO!

V sredo je predsednik SFRJ Josip Broz-Tito odpotoval na novo pot miru, na prijateljski obisk štirih latinskoameriških držav: v Brazilijo, Bolivijo, Čile in Mehiko, kamor so ga povabili predsedniki teh držav. Obisk v štirih prijateljskih deželah Latinske Amerike (pred meseci je predsednik Mehike tudi obiskal Jugoslavijo) je vzbudil po vsem svetu veliko zanimanje, je pa ponoven velik prispevek jugoslovanske vlade in predsednika Tita v boju za mir in miroljubno koeksistenco med narodi. — Po obisku v teh državah bo predsednik Tito prisostvoval tudi jubilejnemu zasedanju Generalne skupščine OZN v New Yorku, še prej pa se bo ustavil v Washingtonu, kamor ga je povabil predsednik ZDA Kennedy.

SKLEP ZBOROV OBCANOV:

Prostovoljno delo za ureditev mesta

Konec preteklega tedna so bili v Kočevju zbori občanov, na katerih je tekla razprava o komunalni ureditvi mesta pred proslavo 20-letnice Kočevskega zbornice. Predsednik občinske skupščine Drago Benčina, ki je vodil zbor občanov na Seškovem terenu, je med drugim dejal, da praznovanje 20-letnice Kočevskega zbornice ni samo praznik občanov Kočevja, ampak vse Slovenije. Praznovanje pa je za nas še posebno pomembno, ker bomo prav v teh dneh dobili v Kočevju nekatere objekte, ki so za naš nadaljnji družbeni razvoj izrednega pomena. Ti objekti so: cesta Kočevje

—Ljubljana, dom telesne kulture, več stanovanjskih zgradb, pošta in drugo, medtem ko bo preurejen Seškov dom, Prešernova cesta in še nekateri objekti.

Pri pripravah proslave in urejanju mesta imajo določene naloge občinska skupščina, politične organizacije, društva, delovni kolektivi, hišni sveti in seveda tudi občani. Do proslave nas loči le še nekaj dni, precej dela pa še ni opravljenega. Prav zaradi tega je potekala razprava na vseh zbora volivcev, kako organizirati delo, da bo Kočevje res praznično sprejelo goste.

Sklepi vseh zborov volivcev so

ozračje, je kakor opojna mladost.

Tvoja preteklost je skeleč spomin, tvoje trpljenje je trpljenje nas vseh; tvoja sedanjost je svetel žarek, je pričetek novih dni, novega življenja, daje nam novih moči, zaupanja...

Dvignilo si se, prvo, iz stoletnega jarma, otreslo spono in odločno zavilo na novo, trnjevo pot, ki pa je bila naša, samo naša. In mi, tvoji sinovi, smo ti brez premisleka sledili in ti še sledimo.

Ponosni smo nate, na tvojo preteklost in tvojo sedanjost.

Ponosni smo tudi na tvoj praznik, kar je tudi naš praznik, praznik vseh dobrih, delovnih ljudi. Dvajset let tvojega in našega novega življenja naj žari iz tebe. Za to pa moraš biti lepo, praznično. To tudi boš...

Tisočem gostom moraš biti simbol novih dni... F. G.

DA NE BO PREPOZNO!

Jutri bodo pri delavski univerzi zaključili vpisovanje v večerne šole. Od prvega septembra, ko so začeli vpisovati v šole in tečaj, pa do danes se je veliko delovnih ljudi odločilo za nujno potrebno izobraževanje, ki ga terja delovno mesto. Marsikdo je spoznal, da je bolje prej začeti in si osvojiti potrebno znanje, kot pa čakati, da ga bodo k temu prisilili. Zal pa se je le majhen del tistih, ki so že na delovnih mestih, ki zahtevajo srednjo ali višjo izobrazbo, vpisalo v te šole. Poglejmo samo ta primer:

V Itasu so na 25 delovnih mestih, kjer je potrebna srednje tehnična šola, ljudje, ki te izobrazbe nimajo, največ jih je z osnovnošolsko izobrazbo ali pa so kvalificirani delavci. Od teh se ni nihče prijavil v večerno šolo. Prijavilo pa se je 12 kvalificiranih delavcev iz strojnega oddelka, ki ima že dovolj izobrazbe za delovno mesto in bodo zaradi dela v izmenah le težko obiskovali večerno šolo.

Približno tako je tudi v drugih podjetjih in zavodih.

V prejšnjih številkah smo že omenili, tako so sklenili tudi v političnem vodstvu naše občine, da ne bomo dopuščali več izgovorov »v praksi se ne bojim nikogar, teoretično pa ne znam«. Kot prito je, da nam taka miselnost in mlačnost do izobraževanja vsak dan povzročata številne težave, proizvodnja ne gre, kot bi lahko šla in bremena primitivnega dela prenašajo na svojih ramenih vsi delovni ljudje.

Prav gotovo je pravilno, da tam, kjer odpove dobronamerno prepričevanje, sežejo delovne organizacije in politična vodstva po drugih ukrepih. V enem največjem podjetju v občini so že sklenili: tisti, ki se bodo izobraževali za delovno mesto, ki ga zavzemajo in bodo šolske obveznosti tudi v redu izpolnjevali, bodo prejeli osebne dohodke v sedanjih višini, tisti pa, ki se brez upravičenih razlogov nečejo izobraževati, prejmejo že s prvim prihodnjim mesecem 20 % manj osebnih dohodkov.

Danes se vodstvom podjetij in organom upravljanja ni treba več bati groženj z znano vsebino: »Če vam ni prav, pa grem«. Iz šol prihaja vedno več strokovnjakov in med člani kolektivov je dovolj interesentov, ki so pripravljeni žrtvovati svoj prosti čas, da si pridobijo novo znanje ter s tem večje osebne dohodke in boljše delovne pogoje.

Premislimo! Pregovor pravi: po toči je prepozno zvoniti!

Gradnje

Kombinat lesne industrije INLES bo prihodnje leto pričel graditi v Loškem potoku in v Kočevju obrate za družbeno prehrano za svoje delavce. Istočasno bodo v teh prostorih uredili tudi pisarne.

novice

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČIN KOČEVJE IN RIBNICA

Leto VIII. — St. 39

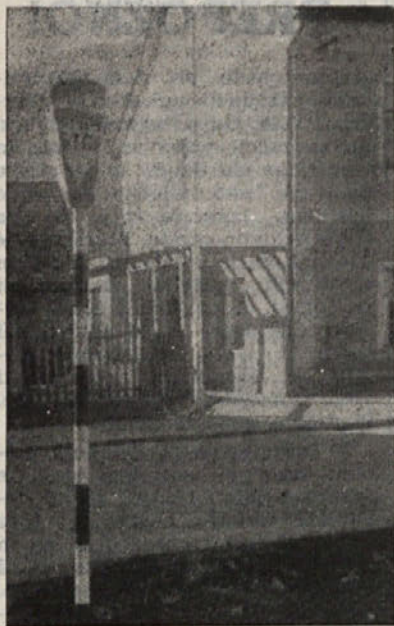
KOČEVJE, 20. SEPTEMBRA 1963

Cena 20 din

Občani za strožje kazni

Prebivalci Kočevja, posebno pa mladina, vse premalo skrbimo za čistočo mesta in da se ne bi delala škoda na raznih napravah, ki so v mestu nujne. Posebno po cestah in parkih ter nasadih je vedno dovolj papirja in drugih odpadkov. Odmetavamo jih odrasli in mladina. S takim početjem pokažemo domačinom in gostom, kako pomanjkljiva je naša kulturna vzgoja in kakšni nemarnosti smo.

Odrasli in starejša mladina so

Umazane ulice, nasmeteni parki in nasadi, predvsem pa polomljeni prometni znaki so za kraj in ljudi slabo spričevalo...

pred kakim letom dni polomili po mestu vse prometne znake, pred kratkim pa komaj postavljene gugalnice na otroškem igrišču. Mladina riše po zgradbah in avtomobilih pred hotelom neokusne slike, pa tudi piše po njih. Tudi po parkih in nasadih hodi in jih uničuje podnevi in v poznih večernih urah mladina, ponoči pa odrasli. Občinska skupščina daje za ureditev občutna sredstva, katerih večina (ki bi jo lahko porabili sicer v druge splošno koristne namene) je zaradi nekaterih (teh je sicer precej) nekulturnih in malomarnih otrok in odraslih porabljen za zaman.

Na zadnjih zborih občanov so prebivalci Kočevja zahtevali, naj bodo strožje kaznovani odrasli kršilci javnega reda in starši mladoletnikov, ki uničujejo razne komunalne naprave in delajo po mestu nered. Med najslabše vzgo-

jenimi otroci so prav gotovo oni s Trga svobode, ki ostajajo zunaj do desetih zvečer ali celo do polnoči, se igrajo po parku in ga uničujejo, »telefonirajo« (!!) iz govornice pred kavarno domov (skušajo zbežati denar iz aparata) in počenja se druge nedovoljene stvari. Prebivalci mesta so na zborih občanov zahtevali, da se starše take mladine strogo kaznuje, če pa to ne bo pomagalo, naj jim otroke skupnost odvzame. Bolje je namreč, da skupnost vzgoji dobre občane kot pa malomarni starši nekulturne ali celo kriminalce.

Občani so poudarili, da so strožje kazni potrebne še posebno zdaj, ko bomo dobili še več novih in lepih zgradb, parkov in cest. Precej milijonov bomo namreč vrgli v stran, če bomo dopustili, da jih bodo malomarni in nekulturni posamezniki uničevali.

»Fucanje« — priljubljen šport našega doraščajočega rodu...

Občani so poudarili še, da k nečistoči mesta precej prispeva tudi ekipa Komunale, ki odvažati smeti z vozilom, ki ni primerno urejeno. Predlagali so tudi, kako bi Komunala lahko uredila bolj sodoben odvoz smeti.

Proizvodnja dobro, izvoz občutno pod planom

V prvih osmih mesecih letos so dosegla industrijska podjetja kočevske občine 66,7 odstotkov letnega plana, v primerjavi z lanskim letom pa je proizvodnja za 36,6 odstotkov višja. Tak občuten porast v primerjavi z lanskim letom je nastal predvsem zaradi tega, ker je znašala proizvodnja v kemični tovarni 10 krat več kot v istem obdobju lani. Ostala industrijska podjetja so povečala vrednostno proizvodnjo od 10 (Rudnik) do 34,2 (Kočevski tisk) odstotka.

Fakturirana realizacija indu-

strijskih podjetij prvih osmih mesecev znaša 64,5 odstotkov letnega plana, vnovčena realizacija pa 61,1 odstotka letnega plana.

V prvih osmih mesecih letos so industrijska podjetja izpolnila le 45 odstotkov letnega plana izvoza, medtem ko so ostale panoge (kmetijstvo, prevoznijstvo) dosegle

51,2 odstotka letnega plana izvoza.

Zaposlenih smo imeli v prvih osmih mesecih letos za 4,1 odstotka več kot v istem obdobju lani, kljub temu pa smo za 1,7 odstotka pod planom zaposlenih za letos. (Vsi pokazatelji so izračunani po oceni.)

KOČEVJE PRED PRAZNIKOM — Vse hiti in se pripravlja na veliki jubilej — 20-letnico Kočevskega zbora. Mesto mora biti tedaj lepo, prerojeno, da bo dostojno pričakalo tisoče gostov. — Na sliki: asfaltiranje parkirnih prostorov pred lekarno.

S simboličnim prerezom vrvice je v soboto, 7. septembra, predsednik republike Tito otvoril letošnji jesenski zagrebški velesejem, ki bo trajal do 22. septembra. Po številu razstavljalcev je letošnji jesenski zagrebški velesejem eden največjih v Evropi. Na velesejmu letos razstavlja 6100 razstavljalcev iz 43 držav Evrope, Azije, Afrike in Amerike. Ta velika industrijska manifestacija je stecišče ne samo naših, temveč tudi drugih podjetij in poslovnih ljudi z vseh koncev sveta. Zlasti je razveseljivo, da je velik napredek pokazala

domača industrija. »Pričakovati je,« je dejal podpredsednik ZIS Miloš Minić, »da se bo industrijska proizvodnja povečala v letošnjem letu za približno 12 do 13%. Dobre rezultate je pričakovati tudi v poljedelstvu, še večji pa bi bili, če ne bi bilo suše. Letošnji zagrebški velesejem je tudi veren dokaz stalnega širjenja naše zunanje trgovine in sodelovanja z vsemi deželami v svetu v interesu obojestranskih koristi.

Reportažo o velesejmu preberite na 11. strani.

OD PETKA DO PETKA DOMA IN PO SVETU — OD PETKA DO PETKA DOMA IN PO SVETU

INTERPARLAMENTARNA UNIJA — Z uvodnim govorom predsednika Tita se je 12. septembra začela v Beogradu 52. konference Interparlamentarne unije. Za predsednika zasedanja so izvolili dr. Jožo Vilfana. Iz številnih govorov predstavnikov različnih dežel je kljub razlikam v nekaterih stališčih čutili veliko željo po miru in prijateljskemu sožitju med narodi, ne glede na rasno, politično in ekonomsko pripadnost.

ALŽIRSKA USTAVA — Pred dnevi je alžirska republika dobila svojo prvo ustavo. Velika večina volivcev je glasovala zanjo. Po

določilih nove ustave so bile konice prejšnjega tedna tudi volitve predsednika republike. Volitev se je udeležilo še več volivcev. Za predsednika so izvolili dosedanje premiera Ben Belo, edinega kandidata Fronte narodne osvoboditve. Po določbah ustave traja Ben Belov predsedniški mandat pet let.

VSTOP PREPOVEDAN — Ob začetku šolskega leta je albanski guverner Wallace mobiliziral nacionalno gardo, da bi preprečil črnskim dijakom vstop v pet šol v Alabami. Predsednik Kennedy je na guvernerjev ukrep odgovoril s tem, da je nacionalno gardo

postavil pod zvezno poveljstvo.

BREZ KOMENTARJA — Sovjetska javnost je ogorčena zaradi prostaškega divjanja kitajskih državljanov na obmejni postaji Nauški, ki je trajalo dva dni. Kitajci so izzivali sovjetske graničarje, skandirali so provokatorska gesla in ponesnažili postajno poslopje. V Moskvi poudarjajo, da so za to provokacijo neposredno odgovorni kitajski voditelji.

POMOČ — Na seji Izvršnega odbora GO SZDL Slovenije so naglasili potrebo, da organizacije SZDL posvetijo vso skrb temu, kako gospodarske organizacije izpolnjujejo svoje obveznosti pri

graditvi Skopja. Razen tega pa bodo morale organizacije SZDL tudi pojasnjevati ukrepe, ki jih je sprejela Zvezna skupščina, posebej še vpisovanje ljudskega po-sojila.

ZAHTEVA — Ameriški veleposlanik v Sajgonu Cabot Lodge je baje zahteval od južnovietnamskega premiera Ngo Din Diema, naj iz vlade odstrani svojega brata Ngo Din Nhuja. Skupina 22 ameriških senatorjev pa je predlagala resolucijo, naj ZDA nehajo pošiljati pomoč kompromitiranemu Diemovemu režimu ter umaknejo svoje sile iz Južnega Vietnama.

oktober 1943 KOČEVSKI ZBOR oktober 1963

Razvoj ljudske oblasti v NOB

V štirih dneh je bilo na slovenskem ozemlju razoroženih šest italijanskih divizij. V štirih dneh so bile razgane in razpršene na vse strani belogardistične in plavogardistične posadke, je bilo praznoprav izbranih s slovenske zemlje sedem tisoč belogardističnih in plavogardističnih izdajalcev, ki so se utrdili po slovenskih vaseh, cerkvah in fevdalnih gradovih. In brez oklevanja je naša Narodnoosvobodilna vojska skupaj z vsem slovenskim ljudstvom oborožila slovenske ljudi v krajih, ki so bili prej okupirani po italijanski vojski in brez oklevanja je ta naša vojska stopila v boj proti nemški vojski.

Nobenega dvoma ni, da ti uspehi ne bi bili mogoči, če bi naša NOV ne imela za seboj vsega naroda, če bi slovenski narod ne bil kot en človek, združen v svoji Osvobodilni fronti. Ti uspehi so bili potemtakem največje potrdilo pravilnosti poti, ki jo je v boju proti okupatorjem izbrala OF. Bolj jasno kakor kdaj koli poprej je to pot slovensko ljudstvo potrdilo politično linijo svojega vodstva v OF.

Pot v bodočnost slovenskega naroda je sedaj jasno osvetljena. Mi ne mislimo, da je zmaga že dobojevana, da je sovražnik uničen, da smo svojo svobodo dokončno zavarovali. Toda brez omahovanja lahko danes rečemo, da si je slovenski narod dokončno izbral pot, najpravilnejšo in edino mogočo pot v borbi za svojo svobodo in resnično ljudsko demokracijo. Naj sovražnik divja s svojimi poslednjimi silami, naj si domači izdajalci izmišljajo nove maneve, da bi razbili enotnost naroda, enega ni mogoče več izbrisati: v teh dneh je slovenski narod pokazal ne samo, da je narod junakov, ampak da je v tej borbi postal tudi velik narod, velik po svoji borbeni zavesti, velik po tem, da se je kakor en človek uvrstil v veliko fronto svobodoljubnih, demokratičnih, naprednih sil človeštva. (Ploskanje in vzkliki: Tako je!) In postal je velik narod po tem, da se je znal uvrstiti med svobodoljubne narode in si je znal pridobiti častno mesto v družbi teh, v borbi za uničenje nasilja in za svobodno pot človeštva.

1848. leta smo bili tepeni, ker je tedanje fevdalno-cehovsko vodstvo vpreglo slovenski narod v voz evropske reakcije. 1918. leta smo bili tepeni, ker je protiljudska reakcionarna gospoda vpregla slovenski narod v voz veseljske reakcionarne hegemonistične reakcije in evropskih imperialističnih vrhov. Vsa zgodovina nas je tepla, razbijala, trgala kos za kosom naše zemlje od našega ljudstva in ljudstvo od matične zemlje, žigosala nas je pred vsem svetom kot narod sužnjev, hlapcev najbolj zavržene reakcije, kot narod, ki se ni znal boriti za svojo lastno svobodo, kot narod, ki je vedno zamujal poslednji vlak v svobodo in napredek. Najboljši sinovi in hčere slovenskega naroda od Prešerna, Levstika in Cankarja do današnjih dni so prenašali to sramoto in to ponižanje z grenkobo in uporom v srcih, a niso mogli spremeniti take usode svojega naroda.

Končno je v teh letih prišel čas, ko je slovenski narod za vselej zaključil to žalostno poglavje svoje zgodovine. V oboroženem boju poslednjih dveh let je slovenski narod pred vsem svetom manifestiral to novo poglavje v svoji zgodovini, dokazal je, da je prenehal biti hlapec raznih tujih reakcionarnih gospod, da je postal zaveden bojevnik v zboru svobodoljubnih sil človeštva, v borbi proti zatiranju, tiraniji, zlu in mraku, za napredek človeštva, za resnično ljudsko demokracijo. In prav to dejstvo je obenem jamstvo, da bo končno slovenski narod lahko uresničil vse svoje narodne pravice in si odvrnil pot svobodnega razvoja v bodočnost. Če smo bili do zdaj drobiž za urejanje medsebojnih računov imperialističnih velikanov, smo sedaj postali nosilci napredne ideje v tem delu Evrope. (Tako je! Ploskanje.)

Na ta prezirani slovenski narod — skupaj z ostalimi jugoslovanskimi narodi — danes vsi naši sosedje Avstrijci, Italijani in Madžari gledajo kot na središče upora proti reakciji, gledajo kot primer, kako se je treba boriti za napredek. (Ploskanje.) Če se danes pod volkom naše borbe ustvarjajo v Italiji in Franciji brigade in bataljoni, če se v Avstriji ustanavljajo prtizanske čete in če so v Prekmurju madžarski oddelki, potem to pomeni, da je slovenski narod — skupaj z drugimi narodi Jugoslavije — odigral s častjo in slavo svojo vlogo v borbi proti mraku in zlu v tem delu Evrope. (Tako je! Živio!)

V poročilu je tovariš Edvard Kardelj razčlenil politično delo OF in delo domače reakcije, kakor tudi uspehe na bojnem polju, ki jih je dosegla NOV in PO Slovenije. Obravnaval je mednarodni in naš notranji politični položaj in ureditev nove Jugoslavije ter njeno federalno ureditev. O razvoju naše ljudske oblasti je Edvard Kardelj dejal:

Koledar

3. 10. 1929 — Uveljavljen zakon o imenu in razdelitvi države SHS in upravna področja. Uvedeno ime Kraljevina Jugoslavija, ki je razdeljena na devet banovin.

3. 10. 1935 — Italija napadla Etiopijo.

30. 9. 1939 — Odstop predsednika Moszickega na Poljskem in prenos predsedniških funkcij na M. Raciewicza; imenovanje poljske vlade generala Sikorskega.

2. 9. — Čangkajškova protiofenziva na Kitajskem.

Oktober 1940 — Vlada izdala odlok o ustanovitvi koncentracijskih taborišč v Medjurečju pri Ivanjici, v Smederevski Palanki, Tutinu, Beranah in Kučevu.

30. 9. 1941 — CK KPH izdal okrožnico, v kateri so določene smernice za nadaljnji razvoj NOB na Hrvaškem.

September-december — Nemško kvasilniška ofenziva (Prva ofenziva) za uničenje partizanskih sil v Srbiji.

1. 10. — Naredba Vrhovnega štaba o znakih, nacionalnih zastavah in pozdravljanju v NO-POJ.

29. 9. — Konferenca predstavnikov ZSSR, ZDA in Vel. Britanije v Moskvi v zvezi z ameriško-britansko pomočjo.

September — Ustanovljena KP Albanije. — V Toulusu (Francija) ustanovljen »Akcijski komite združenega italijanskega naroda«, ki je pozval ljudstvo v boj za strmoglavljenje Mussolinija. — V Pragi ustanovljen Centralni nacionalni revolucionarni komite.

3. 10. 1942 — Formirana 2. dalmatinska udarna brigada. Začetek oktobra — Formiran Šarplaninski PO.

28. 9. ZSSR pripoznala Francoski nacionalni komite kot vodilni

organ vseh svobodnih Francozov.

29. 9. — Argentinski parlament izglasoval resolucijo o prekinitvi diplomatskih stikov z osnimi silami.

25. 9. 1943 — Desant delov 13. divizije in mornariških enot na otok Lošinj.

26. 9. — V osvobojenem Užicu ustanovljen Narodnoosvobodilni odbor svobodnega ozemlja.

1.—3. 10. — Kočevski zbor: potrjeni narodnoosvobodilni odbori in sprejet sklep o Slovenskem narodnoosvobodilnem odboru (SNOO) kot najvišjem narodnem predstavništvu.

26. 9. 1944 — Končana operacija 26. divizije NOVJ za osvoboditev otokov Hvara, Brača, Mlje-ta, Korčule, Solte in polotoka Pelješca.

1. 10. — Formirana 47. divizija NOVJ.

1. 10. — Osvobodjena Bileča.

1. 10. 1944 — Švica prepovedala izvoz vojnih potrebščin v Nemčijo.

2. 10. — V Varšavi Nemci zadušili vstajo generala Bora.

Prostovoljno delo

(Nadalj, s 1. str.)

delo bo organizirano vsak dan, dokler ne bo mesto urejeno, najbolj množične akcije (dokler bo potrebno) pa naj bi bile ob nedeljah. Z množičnimi prostovoljnimi delovnimi akcijami naj bi uredili predvsem okolico stolpnice in doma telesne kulture ter pripeljali v mesto potrebne količine peska in gramoza. Zadnji teden pred proslavo pa bomo organizirali še »teden čistoče«.

Občani so na zborih izrazili, da so pripravljeni sodelovati na vseh prostovoljnih delovnih akcijah, ki bodo organizirane za urejanje mesta. Sklenili so tudi, da bodo dali komisiji, ki zbira prenočišča za goste, na razpolago kar največ bodo mogli postelj. Za nadzorovanje dela in sklepov so izvolili še posebne komisije.

Včeraj je minilo 20 let, odkar je padla belogardistična postojanka Turjak. Po zlomu Italije je vanj zateklo nad 700 izdajalcev. Najhujši, ki so jih partizani polovili septembra 1943, so bili obsojeni na kočevskem procesu.

PRED DVAJSETIMI LETI V GRČARICAH

BRIGADE S HRIBOV

Spomini. Spomini, ki ne utonejo v pozabo; nekako prikrijejo se, toda žive nekje na dnu naše zavesti, ob primernem času pa zopet vzplapolajo, ožive, prevzemo nas z vso silo in nas potegnejo v preteklost, najsi bo vesela ali žalostna.

Tokrat se spet spominjamo. Velikih, čudovitih stvari, dejal bi, nečloveških podvigov, dogodkov, ki so pretresali svet in nas, ki so nas za velik korak premaknili k našemu velikemu cilju — svobodi in očlovečenju človeka in človekovih dejanj. Ki so v nas vzbudili in dokazali CLOVEKA-mislica in graditelja...

Dvajset let mineva od dogodkov, tako pomembnih in odločilnih za ves naš daljnji razvoj, dvajset let, v katerih smo prehodili dolgo, stoletno razvojno pot. Dvajset bogatih let od krvavega obračuna s še bolj krvavim trinogom in njegovimi priležniki. Dvajset let nenehnih borb, snovanj, načrtov in uspehov, vrednih stoletij. Ponosni smo na to, ponosni na vse tiste, ki so to uresničevali in uresničili, ponosni nase, ker smo tudi sami priložili droben kamenček v mogočen mozaik, ki ga imenujemo — nova družba. To je očlovečenje človeka in človeškega v človeku...

Dvajset let je minilo ali pa mineva od uničenja italijanskega fašizma, od Grčaric, Turjaka, Kočevskega zboru, vstaje zaslužnjene Primorske, napada enot slavne »Štirinajste« na Kočevje in od njenega legendarnega pohoda na Štajersko... Kdo bi lahko strnil v tako kratek sestavek tako bogato in burno zgodovinsko obdobje, kot je naš osvobodilni boj, toda vsak, prav vsak prispevek postane lahko delček velike celote, ki predstavlja naše polpreteklo obdobje. Tako naj bo tudi ta sestavek, posvečen dogodkom v Grčaricah pred dvajsetimi leti, posvečen najsvetlejšemu dnevu naše zgodovine — Kočevskemu zboru, droben del te velike celote...

● GRČARICE

Vas se stiska med bujne gozdove sredi Velike gore in Strmca. Ustanovili so jo Kočevjarji, ki so dobrih šeststo let gospodovali po naših krajih, ob začetku vojne pa, ko so videli, da Nemci ne bodo zasedli teh krajev, so se izselili. V Grčarice so prišli ljudje iz požgane Glazute, Loškega potoka in drugod. V novem kraju, v novih domovih so skušali pričeti novo življenje. Toda pot do novega, lepšega življenja je bila še dolga in krvava. Novi prebivalci male vasi so to vedeli in z vsemi silami so se vključili v osvobodilno gibanje, žrtvovali vse in še več kot so sami imeli in potrebovali, žrtvovali tudi veliko življenj, saj skoraj ni hiše, ki ne bi prispevala človeškega življenja za svobodo. Ves čas vojne so bile Grčarice izrazito partizanska vas, ki je z odprtimi rokami sprejemala slehernega borca...

Čisto slučajno pa je prišla ta mala vasica sredi zelenih kočevskih gozdov v zgodovino — kot zadnja postojanka izdajalske »plave garde«, ki so jo partizani po tridnevni hudih borbah od 8. do 10. septembra 1943 strli...

● KAJ JE PLAVA GARDA?

Hitler ni imel na Balkanu nič manjših težav kot na vzhodni fronti (Mussolini je nekoč celo dejal o položaju na ruski fronti: Nemci na ruski fronti vendar ne morejo v neskončnost delati polletnih ofenziv in zimskih umikov, ki jih dejansko samo izčrpavajo!). Naraščajoča moč Titove vojske ga je skrbel, poleg tega pa tudi ni preveč zaupal Mihajlovičevim četnikom, za katere je mislil, da čakajo ugodnega trenutka, da mu skočijo v hrbet. V tem pa se je Hitler, ki je nekaj časa celo mislil uničiti četnike, motil. Kajti ti so mu izdatno pomagali v boju proti partizanom.

Mihajlovičeva »kraljeva vojska v domovini« je bila sestavljena iz legaliziranih vojaških oddelkov ter manjših »ilegalnih čet«. O takšni »ilegalni« četici je sanjal tudi Mihajlovičev zastopnik v Sloveniji, major Novak. Takoj ko je dobil dovoljenje od »vojne ministra« Mihajloviča, je major Karel Novak zbral nekaj ljudi in ta oddelek se je v začetku imenoval Štajerski bataljon.

Ves čas pa so mu ostro nasprotovali klerofašisti s kaplanom

Babnikom. Niso pustili, da bi se razen njih udeleževal na vojaškem področju še kdo drug. Nameravali so ga celo umoriti, toda preveč so se bali »javnega mnjenja«.

Major Novak ni odnehal. 6. fe-

klerikalci, prav tako pa so to vedeli tudi ti. Sredi 1943. leta je prišlo med njimi do nekakšnega »premirja«; ta čas so klerikalci izrabili, da so se trdneje zasidrali med Novakovimi ljudmi. Ko pa je le-ta skušal, misleč, da je dozorel

Gozdna uprava v Grčaricah. Tu je bila pred 20. leti glavna postojanka plave garde. Na stavbi bodo v nedeljo odkrili spominsko ploščo. Na svečanost bodo vozili avtobusi iz Ribnice, Kočevja, Sodražice in Loškega potoka.

bruarja 1943 je poslal k belogardistični posadki v Zaplani nad Vrhniko dvanajst svojih najzvestejših, ki naj bi osnovali belogardistični jurišni bataljon. Kmalu so se premaknili v St. Jošt in ko se jim je konec februarja pridružil še Novak, je četa štela 25 mož.

Na vse načine je skušal Novak pomnožiti svojo »vojsko«, toda brez uspeha. Svoje ljudi je poslal na Primorsko, novačil je po Dolenjski, kjer so ga ljudje kmalu spregledali. Tu so tudi prvič začeli imenovati Novakove belogardiste »črna garda«, kasneje pa se jih je prišlo ime plava garda. Toda naj je poskušal tako ali tako, njegove sile so le počasi rasle. Končno so Italijani izpustili iz internacije vse mihajlovičevske častnike, ki so se mu večinoma pridružili, prav tako nekateri stari belogardisti. Junija je njegov odred štel okrog osemdeset moških, razdelil pa ga je na gorenjski, dolenjski, primorski in štajerski odred. Poskusi, da bi vrnil svoje ljudi med partizane, so mu na Gorenjskem, kakor že prej na Primorskem, spodleteli.

Major Novak je dobro vedel, da mora, če hoče uspeti, sodelovati s

V drugi polovici avgusta so plavogardisti zapustili svojo cono pri Novem mestu in preko Dobrnič in Žvirč odšli proti Ortnoku, kjer so se spopadli s partizani. V boju so jih Italijani podprli s topniškim ognjem. Po tem spopadu so se umaknili v začetku septembra v Grčarice. Ta čas je centralni plavogardistični (četniški) odred štel okrog 170 moških (Saje: Belogardizem). V Grčarice jim je poveljstvo XI. italijanskega armadnega zbora skrivaj poslalo tri vozove orožja in municije (tri metalce min, devet strojníc in več sto pušk).

Vas so močno utrdili. Zasedli so tri hiše: Jakličovo, Činklovo in Auerspergovo ter cerkveni zvonik. 6. septembra, ko so bučno proslavili rojstni dan kralja Petra, je prišel v vas kurir s sporočilom, da v nekaj dneh pride večji odred četnikov. Načrt: združitve s četniki in nagle operacije proti partizanom, da bi jih uničili še pred kapitulacijo Italije, ki so jo že vsi čutili. Vedeli so, da partizani komaj čakajo, da pograbiijo italijansko orožje... Namesto pričakovanih četnikov pa je v noči od sedmega na osmi september prišla v vas druga udarna brigada Ljube Šercerja ter bataljon Tomšičeve. Obkolili so vas in zavarovali vse dohode. Naslednji dan so po večkratnih juriših pregnali plavogardiste iz Jakličeve hiše. Osmega septembra se je iz vasi prebilo v Ribnico okrog 50 četnikov; v Ribnici so povedali, da se dobro držijo, da imajo dovolj orožja in vsega in da bi bili radi v Ribnici, kjer bi bolj koristili.

Naslednji dan so partizani dobili z Mokra top, desetega septembra pa ko so zvedeli za kapitulacijo Italije, še dva italijanska topova, ki ju je Tomšičeva zaplenila umikajočemu se sovražniku v Dolenji vasi.

Pod težkimi topovskimi granatami so se rušili bunkerji, v zidovih hiš so nastajale odprtine, četniški oficirji pa so v razmajanih postojankah še vedno priganjali k odporu ali pa se skušali prebiti.

Iz pekla, ki se je zgrnil nad malo vas, iz dima in ognja je po tridnevni borbi vstala zmaga. Močna postojanka je klonila udarni partizanski pesti. Po končanem boju so ujeli 126 plavogardistov in 16 njihovih ranjencev, med katerimi je bil tudi poveljnik major Koprivica. Z uničenjem te največje plavogardistične postojanke je narodnosvobodilna vojska preprečila mnogo nepotrebnega zla, ki bi ga ta »kraljeva vojska v domovini« v Hitlerjevi službi še lahko zagrešila nad slovenskim narodom.

Ta pomembni dogodek izpred dvajsetih let bodo to nedeljo, 22. septembra, ponovno oživili člani bojovniških organizacij iz Ribnice, pripadniki predvojaške vzgoje iz Ribnice in Koč. Reke in pripadniki JLA skupno z vaščani iz Grčaric. Že v soboto bodo »partizani« odšli na pohod proti Jelenovemu Zlebu, kjer bodo prenočili, naslednji dan pa bodo skušali čim bolj verno prikazati obleganje plavogardističnega gnezda. Sodeloval bo tudi generalmajor in nekdanji komandant Prešernove brigade Dušan Svaredle, ki bo tudi odkril spominsko ploščo na sedanji gozdni upravi, posvečeno temu dogodku...

F. Grivec

● PRIHOD V GRČARICE IN PROPAD

Urednikova pošta

DRUGA PLAT

Tov. urednik!

Na kratko želim pojasniti nekatera dejstva v zvezi s sporom med sosedoma Campa in Prebil v Zimaričah, o čemer ste pisali v prejšnji številki. Sosea sta že v prejšnjem letu leta živela v miru, letos pa so se odnosi pričeli slabšati. Sprava zaradi manjših izzivov, vrh spora pa je nastal s tem, da si je Abi pričel prilagajati Campovo zemljo, zaradi česar je tudi prišlo do tožbe.

Se pred obravnavo spora je Prebil začel groziti Campu, da se bo nad njim maščeval. Tik ob meji (na Campovi zemlji) je skopal jamo ter dejal, da jo je izkopal zanj. Tako se je izrazil tudi pred sodnijsko komisijo, ko si je ogledala sporno zemljišče. Tožba zaradi zemlje se je končala v Campovo korist.

Campa se je od tedaj bal, da se res ne bi zgodilo kaj hudega. Kljub previdnosti pa je prišlo do »obravnav« 9. septembra, ko sta šla Campova kositi deteljo, ki leži tik ob meji s Prebilovo zemljo. Le-ta ju je začel ogovarjati in izzivati, na kar je tudi dobil primeren odgovor. Campova sta deteljo odpeljala z ročnim vozičkom domov, ko pa sta prišla nazaj, ju je sosed napadel s fizičnimi ukrepi. Campa, ki je imel v rokah vile, se je z njimi ubranil udarca, v tem pa je Prebil skočil k njemu, mu vzel vile in ga z njimi pričel tolči. Ko ga je žena branila, je padlo tudi po njej. Njuna hči je prihitela na njivo, da bi očetu, ki je poškodovan obležal na tleh, pomagala, napadalec pa tega ni dopustil, dokler niso prišli ljudje. Oba Campova so odpeljali v bolnišnico...

Zakaj je prišlo do tega izgrede? Prav gotovo zaradi zemlje in slabih sosedskih odnosov. Tako ravnanje pa prav gotovo postavlja v kaj slabo luč slehernega človeka. Da bi se take stvari več ne dogajale, bodo pristojni organi morali nekaj ukreniti.

P. Ž., Vinice

Opomba uredništva: Pismo objavljamo zato, da bi vsaj delno razjasnili obračunavanje in pretek med dvema sosedoma, dokončne sodbe pa seveda ne moremo dati in tudi ne ugotavljati, kdo je kriv. Prepričani smo, da bodo pristojni organi stvar temeljito raziskali in krivca oziroma povzročitelja spora tudi primerno kaznovali.

TOVARIŠI PRI ELEKTROKOČEVJE

Za naš denar — tudi robo, ki nam gre! To je staro pravilo, ki pa večkrat, predvsem za gornji naslov, ne drži! Kar počno z našimi živci, presega že vse meje! Prične se okoli četrte ure zjutraj, pravzaprav neha. Električnega toka zmanjkuje! Zakaj, ne vemo! Naenkrat močno sveti, da kar blešči, nato ugaša, počasi ali hitreje, da sto vatna žarnica sveti kot deset vatna. V naglici pristaviš zajtrk in, ker ga ne moreš segreti, jo popihaš lačen v službo. Kdor ostane doma za kuharjajo, se izraža iz bogate folklore domačin in udomačenih izrazov, da je jo! Ne moreš ne kuhati, ne likati, ne poslušati radia. Bli-

V Podstenah gradijo

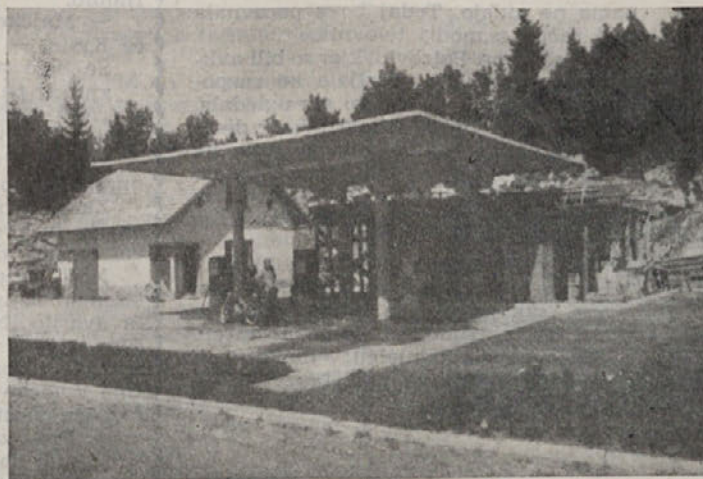
Pri bencinskem servisu v Podstenah pri Zlebiču spet gradijo. Dokončujejo namreč zadnjo fazo bencinskega servisa, ki ga je Komunala Ribnica pričela graditi junija lani. V prvi fazi, lani do 27. novembra, so zgradili toliko, da so lahko že postregli strankam z bencinom. Letos so z gradnjo nekoliko zakasnil, ker še niso imeli izdelanih vseh načrtov za drugo fazo, vendar upajo, da bo do začetka oktobra že vse urejeno. Letos so že zgradili streho nad črpalkami (100 m²), sedaj pa

okras kiosa in celotnega servisa.

Ves bencinski servis bo asfaltiran, okolica pa lepo urejena s cvetlični nasadi in zelenicami. Vse to bo urejeno do 1. maja prihodnje leto. Da bo okolica servisa lepša in lažji dostop do njega, bodo odstranili še del hriba, ki ovira dohod od Zlebiča.

To vse gradi kolektiv Komunale, ki sicer nima strokovnjakov, vendar z zavzetostjo vsakega člana delo naglo napreduje.

Predračunska vrednost servisa je 26 milijonov dinarjev, ker pa

Bencinski servis v Zlebiču

zidajo kios, v katerem bodo novi prostori za prodajalno, skladišče za olje, sobica za dežurnega in sanitarije. Razen tega bo v kiosu še vitrina z ribiškimi spominki. Tu ne bodo le prodajali spominkov, ampak bo vitrina tudi

grade v lastni režiji, bodo stroški več kot za polovico manjši. Vsa fasada kiosa bo obložena s keramičnimi ploščicami.

V prihodnjih letih bodo dobili še črpalko za mešanico, črpalko za vodo in zrak ter aparat za iz-

IZ GRČARIC

O stavbi, v kateri je trgovina v Grčaricah smo že toliko pisali, da ni treba posebej omenjati, v kakšnem stanju je. Vendar naj bi se za to stvar odgovorni ljudje bolj zanimali. Da pa je nujno potrebna popravila, so pokazali tudi zadnji močni nalivi. Vse stavbe v Grčaricah se nekako obnavljajo — pa naj si bo to privatna ali družbena lastnina — le ta je pa še vedno taka, kot je bila po končani borbi s plavogardisti (razen trgovskega lokala v pritičju). Kljub vsemu pa še vedno stanujeta v njej 2 stranki, ki čakata iz dneva v dan, kdaj se bo vse skupaj sesulo.

Gasilsko društvo Grčarice je na zadnji seji sklenilo, da se sedanji gasilski shrambi prizida še stolp, kar je nujno za sušenje cevi. Zamisel o gradnji novega doma so zavrgli zaradi pomanjkanja denarja.

Žajo se nam temna jutra in zgodnji večeri in spet bodo svetile petrolejke, ki smo jih že davno odnesli na podstrešje.

Ne bi nergali, kot nam pravijo, če bi tako stanje trajalo teden, dva ali mesec dni, toda to traja že preveč dolgo, da bi mogli še mirno prenašati takšen odnos do rednih plačnikov, ki ne morejo prenašati take nerednosti! Mislim, da smo kupci in proizvajalci električnega toka enakovredni in enakopravni!

C. N.

Ob sodelovanju ZB, ZROP, JLA iz Ribnice in predvojaške vzgoje bo v nedljo, 22. septembra v Grčaricah ponazoritev napada na postojanko »plave garde«. Ob tej priliki bo tudi odkritje spominske plošče na stavbi Gozdnega obrata Grčarice, kjer je bil pred 20 leti štab »plave garde« in kjer so partizanske enote po tridnevni hudih borbah končno le strle odpor plavogardistov.

Norbert Černe

Stoletnica RK

Pred sto leti je 31-letni ženevski bankir Henry Dunant namestaval v Alžiriji zgraditi tovarno. Svoj načrt je hotel razložiti cesarju Napoleonu III., ki je bil takrat na bojišču v severni Italiji. Odpravil se je, da poišče cesarja in bil tako slučajno priča velike bitke pri Solferinu, kjer je obležalo 40 tisoč mrtvih in ranjenih vojakov. Henry Dunant je s pomočjo okoliških vaščanov začel pomagati ranjenecem, ne glede na narodnost in vero.

Ni se več pomiril. Na njegovo pobudo je bila še isto leto sklicana mednarodna konferenca, na katero je poslalo svoje zastopnike 16 držav.

Danes so v organizaciji Rdečega križa vključene vse države na svetu razen Jemena in Nepala. Pa tudi ti dve državi sta se obvezali, da spoštujeta pravila.

srkavanje in menjavo olja. S tem bo servis sodobno urejen in bo imel vse pripomočke, ki jih potrebuje voznik motornega vozila.

Poleg tega je upravni odbor Komunale tudi že razmišljal o gradnji primerne gostinskega objekta v obliki motela, za kar imajo vse pogoje. Če bi imeli vse to, bi lahko zadovoljevali tudi voznike in ne le vozila... Motel naj bi stal za bencinskim servisom na hričku, poraščenim z drevjem. Okolico tega objekta bi preuredili v pravi gozdni park, v katerem bi turist našel prijetno počivališče. To bo toliko bolj potrebno, ko bo dograjena nova cesta in se bo promet po njej močno povečal.

Kako potreben je bencinski servis v Zlebiču, kaže stalno večanje potrošnje goriva, posebno letos, ko je zaradi gradnje ceste Ribniška dolina in okolica odrezana od Petrola v Kočevju. V začetku (1961), ko so pričeli prodajati gorivo, so ga prodali mesečno za 500 tisoč din. Lani je bil povprečen mesečni promet milijon 300 tisoč din, letos pa, ko so pričele obratovati bencinske črpalke, je povprečje milijon 800 tisoč dinarjev mesečno. Ker je servis še lokalnega značaja, smo lahko prepričani, da se bo prodaja s porasto cestnega prometa občutno povečala. Servis je sedaj odprt od 5. do 21. ure, ob nedeljah pa od 9. do 16. ure.

V perspektivi pa bi bilo treba misliti tudi na gradnjo moderne mehaničnega servisa, ki naj bi bil, po zamisli nekaterih, v bližini bencinskega servisa, ker so lokacijski pogoji zelo ugodni. Poleg navedenih objektov se kolektiv Komunale zavzema tudi za gradnjo pralnice avtomobilov, za kar je že določen prostor nasproti bencinske postaje. Lokacija je primerna zato, ker je v neposredni bližini dovolj vode. Umazano vodo bi odvajali v kraške ponikalnice, ki jih je okrog dovolj, tako da bi potok Bistrica ostal čist. (vec)

BENETKE

(Nadaljevanje s 6. strani)

Za pol ure smo se ustavili v Porto Groaro (pol poti med Trstom in Benetkami), nato pa spet hiteli dalje. V Santa donna di Piava je spet deževalo. Kraj je zanimiv predvsem iz dogodka v prvi vojni. Avstrijci so v zadnji ofenzivi 1918. leta pognali Italijane od Soče daleč v notranjost. Podili bi jih verjetno prav do Rima in še dlje, da jih niso na Piavi ustavili Francozi in Angleži ter pognali na izhodiščne položaje Italijane in Avstrijce. Za to »zmago« so po vojni dobili Italijani precejšen kos Slovenije, Istre in Dalmacije, pa še jim ni bilo dovolj...

Vse je kazalo, da Benetke niso več daleč. Vozili smo se skozi rodovitna polja, vsa preprežena z namakalnimi kanali. Nekje v daljavi smo zaslitili tudi morje, pred nami pa je pričelo rasti zadnje mesto pred Benetkami — Mestre. Še malo dalje pa je megleno nebo nad morjem prebadal zvonik na Markovem trgu v Benetkah...

France Grivec

Zdaj, ko je za hip ostal sam z državljnko Kolačevo, se mu je hotelo pripovedovati ji o vseh križih in težavah, a tega ni smel storiti.

»Da,« je dejal in ljubko pogledal sobesednico, »takšno se stvari. Kako pa vi živite, Jelisaveta...«

»Petrova. A kako kličejo vas?«

Povedala sta si imena očetov.

»Pravljica ljubezni mile,« je pomislil Hipolit in se zazrl v prostodušni Lizin obraz. Tako silno, tako nezadržno se mu je zahotelo ženske nežnosti, katere odsotnost se usodno kaže v načinu življenja, da je nemudoma prijel Lizino roko v svojo in jel vneto pripovedovati o Parizu. Hotel je biti bogat, razsipev, zmogoslaven. Rad bi bil očarljiv in rad bi ob šumu orkestru pil šampanjec s krasotico. O čem naj bi govoril s tem dekletom, ki prav gotovo ničesar ne ve o šampanjcu in ki po svoji naravi celo ne more uživati vseh lepote te vrste? Pa bi bil tako rad očarljiv! In Hipolit Matvejevič je zapeljeval Lizo s pripovedovanjem o Parizu.

»Ste znanstvenik?« je vprašala.

»Da, na svoj način,« je odgovoril.

»Koliko let vam je? Oprostite za drznost.«

»Z znanostjo, ki jo ta hip predstavljam, to ni v nikakršni zvezi.«

S tem hitrim in prebrisanim odgovorom je bila Liza ukročena.

»No, pa vendarle. Trideset? Štirideset? Petdeset?«

ILF IN PETROV

Dvanajst stolov

37

»Skoraj osemindeset.«

»Oho! Dosti mlajši ste videti!«

Hipolit se je čutil srečnega.

»Kdaj mi boste naklonili srečo, da spet snidem z vami?« je vprašal skozi nos.

Lizo je postalo zelo sram. Zasukala se je v naslonjaču in povesila glavo.

»Kam pa se je izgubil tovariš Bender?« je vprašala s tankim glasom.

»Torej kdaj?« je nestrpno vprašal Vorobjaninov. »Kdaj in kje se snideva?«

»No, ne vem. Kadar hočete.«

»Lahko danes?«

»Rotim vas.«

»No, prav, pa danes. Pridite k nam!«

»Ne, dobiva se kje zunaj. Zdaj je tako 'epo vreme. Kje?«

»Kako ste čudni. Kjer vam je drago. Če hočete pri železni blagajni. Veste zanj? Ko se stemni...«

Toliko da je Hipolit utegnil poljubiti Lizi roko — to je storil zelo slovesno, trikrat — že se je Ostap vrnil. Bil je zelo resen:

»Oprostite, mademoiselle,« je dejal v sapi, »toda s prijateljem vas ne moreva spremljati. Takoj morava nekam oditi.«

Hipolitu je zastal dih.

»Na svidenje, Jelisaveta Petrovna,« je dejal v naglici. In družabnika sta jo pobrisla in pustila začudeno Lizo v sobi, bogato opremljeni z Gambsovim pohištvo.

»Ko bi ne bilo mene,« je dejal Ostap, ko sta se spuščala po stopnicah, »bi vi figo dosegli. Obožujte me! Obožujte, obožujte, ne bojte se, ne bo vam padla krona z glave. Poslušajte! Vaše pohištvo nima muzejske vrednosti. Ne spada v muzej, marveč v vojašnico kazenskega bataljona. Ste zadovoljni s to situacijo?«

»Kakšno roganje!« je vzkliknil Hipolit, ki je bil na tem, da se začne otrepati jarma, v katerega ga je vklebil mogočni razum sinu turškega državljanca.

»Tiho!« je hladno pribil Ostap. »Ne veste, do česa bi utegnilo priti. Če ta-

koj ne dobiva v roke pohištva, potem adijo. Pravkar sem imel v pisarni težaven pogovor z upravnikom tega zgodovinskega smetišča.«

»No in kaj, kaj vam je povedal upravnik?«

»Nimajo jih. Vaše pohištvo nima muzejske vrednosti. Spravili so ga v skladišče in šele včeraj, pomislite, včeraj, po sedmih letih — sedem let je ležalo v skladišču! — so ga odpravili na avcijsko prodajo. In če ga niso kupili včeraj in danes, potem je najino. Ste zadovoljni?«

»Brž!« je zavpil Hipolit Matvejevič.

»Fijakar!« je zaklical Ostap.

»Obožujte me, obožujte! Ne bojte se, dvorni maršal! Vino, ženske in karte nama ne uidejo. Tedaj bova poravnala tudi račun z modri telovnik.«

V pasažo na Petrovki, kjer so bili avcijski prostori, sta zbežljala ko razposajena žrebca. V prvi sobi sta ugledala, kar sta tako dolgo iskala. Vseh deset stolov Hipolita Matvejeviča je stalo na upognjenih nogah vzdolž stene. Stoli so bili ko novi in čisti, ko da bili pravkar prišli izpod nadzorstva skrbne Klavdije Ivanovne.

»Bog, o Bog!« je sopihal Hipolit. »So, so! Prav oni. To pot ni dvomov.«

»Za vsak primer se prepričajva,« je menil Ostap, trudeč se, da bi bil miren.

Stopil je k prodajalcu: »Povejte, so ti stoli iz muzeja za pohištvo?«

»Ti? Seveda so.«

»So na prodaj?«

»So.«

»Kakšna je cena?«

»Cene še ni. Prodali jih bomo z licitacijo.«

»Aha! Danes?«

»Ne. Danes je prodaja zaključena. Jutri ob petih.«

»Ali dovolite, da pogledava? Lahko?« je poizvedoval Hipolit.

Družabnika sta dolgo ogledovala stole, sedala nanje in zaradi dostojnosti ogledovala tudi druge stvari. Vorobjaninov je sopihal in kar naprej drezal Ostapa s komolcem.

»Obožujte me!« je zašepetal Ostap.

»Obožujte, prvaki!«

Hipolit ga ni bil pripravljen le oboževati, marveč celo poljubljati podplate njegovih malinjerdečih čevljev.

»Jutri,« je govoril, »jutri, jutri, jutri!« Najraje bi bil zapel.

Devetnajsto poglavje

VOLILI SO PO EVROPSKO

Medtem ko sta se prijatelja kulturno-prosvetno izobraževala, obiskovala muzeje in dvorila dekletom, se je v Starogorodu v ulici Plehanova dvojna vdova Gricacujeva, rejena ženska in nič kaj trdnega zdravia posvetovala in se zaupno pogovarjala s svojimi sosedami. Skupaj so ogledovale listek, ki ga je pustil Bender in ga celo preiskovale proti svetlobi. Toda vodnih znakov na njem ni bilo, in da so bili bi vendarle skrivnostno čačke velikega Ostapa ne postale nič bolj jasne.

Minilo so trije dnevi. Obzorje je postalo čisto. Ne Bender ne čajno cedilce ne zapestnica ne stol se niso vrnili. Vse te žive in mrtve stvari so izginile na kar moč skrivnosten način.

Tedaj se je vdova korenito lotila stvari. Šla je v pisarno »Stargorodske pravice« in tam so ji brž skrpucali oglas: »Prosim osebe ki jim je znano bivališče. Z doma je odšel tovariš Bender, 25–30 leten. Obleden je v zeleno obleko, rumene čevlje in moder telovnik.

BRANKO ČOPIC:

Oslovska leta

— Tu sta. Tale večji je od učilnice, a tale od Smrdonjevega predala. Skrijmo ju v svinjak, morda ju bomo že jutri potrebovali. Preskrbeli bodo novo knjigo.

Ključna smo porinili pod streho, kjer se sam vrag ne bi spomnil, da bi ju iskal.

— Bobo Pujs nas je izdal, — se je spomnil De-De-Ha. — Prejšnjo soboto je pri meni videl ključne in je to povedal prefektu.

— Vsekakor, kako bi se sicer spomnil na žepe, — reče Ranko Mandić.

— Kaj naj storimo s tem Bobom? — vpraša Hamid.

— Majkeno se moramo z njim pomujati, — reče Krsto. — Kar meni ga prepustite.

Se tisto noč se je pod Bobom zrušila postelja, zjutraj pa se je prebudil z obrazom, namazan s črnim loščilom za čevlje. Milil in drgnil se je celo uro, a je vseeno ostal marogast ko dimnikar.

— Kot vidite, po malem delam, — nam je namignil Krsto.

Zaradi črne knjige je prefekt razgibal celo gimnazijo in profesorji so se razdelili v dva tabora: eni za nas, drugi proti.

Naši nasprotniki so zahtevali, da krivce takoj izženejo iz internata, kar bi ostalim bilo v poduk in svarilo. Naši zgovorniki pa, ko so zvedeli, da sum leti na učence tretjega razreda, so trdili, da nam je treba oprostiti iz preprostega razloga, ker smo v »oslovskih letih« in da so ta leta vzrok naših razposajenosti.

Prav zato, ker so osli, jih je treba kaznovati, — je vpil naš katehet. — Danes trgajo črno knjigo, jutri bodo presveti evangelij.

Ker je bilo med profesorji več naših nasprotnikov kot zagovornikov, je zmaga njihova stran in prefekt je dobil nasvet in podporo, naj nas najstrožje kaznuje.

Neko jutro nam je prefekt pred polno učilnico prebral kazni. Dule Dabić je bil izključen iz internata, naša skupina pa je bila kaznovana z enome-

sečno prepovedjo izhoda iz konvikta. Bobo Pujs je dobil samo opomin, ker niso mogli dokazati, ali si je tisto noč prilastil kolonjsko vo-

do ali ne.

Ko je prefekt končal, je v gluhi tišini Baja pogledal po nas in dejal:

— Borili se bomo dalje! Vedro in odobravajoče smo ga pogledali.

XXI.

Tako, dočakali smo tudi ta žalostni dan, ko ko mora naš De-De-Ha iz konvikta. Izgnan je, spoden, pregnan, ne sme več biti z nami pod isto streho.

— Le kam bi s tabo? — se zaskrbljeno sprašuje Baja. — Treba bo najti stanovanje, kjer ne bo nič plačal, in ki bo tako blizu, da ti bomo lahko iz internata prinašali hrano.

— Jaz sem že nekaj našel, samo ne vem, če bo všeč našemu Duletu, — se je oglasil Krsto Bolha. — V naši drvarnici so nekakšne stare gledališke kulise, za njimi pa...

— Ah, že vem! — ga prekine Dule. — Tja-kaj sem nekoč skril tisti sir, sicer bi ga pri preiskavi žepov našli.

— Bi bil zadovoljen s tistim stanovanjem? Vsaj začasno.

— Da je le blizu vas, pa čeprav na drevesu. A kar je najvažnejše, nihče se ne bo spomnil, da bi me tam iskal.

Čeprav smo ga selili čisto blizu, smo vendar bili žalostni, ko da odhaja v Ameriko.

— Bratec, nikar nas ne pozabi v tujem svetu, — ožono reče Ramid Rus, De-De-Ha pa medtem jemlje izpod postelje svoj kovček, odpira omaro in pospravlja svoje reči.

— Hm, tole srajco sem si sposodil od Hamida, hlače od Krsta, spodnje hlače so Bajeve, brisača Brankova, — šteje premetavajoč razmetano obleko po omari. — Na, prosim te, saj ni ničesar mojega.

— Zdaj je vse to tvoje, — reče Baja široko-grudno. — Ti si zaradi vseh nas potegnil kratko, rešil si nas črne knjige in zdaj smo mi na vrsti, da ti v težavah pomoremo. Ali ni tako, tovariši?

— Tako je, — smo složno odgovorili.

Dule je zmetal perilo v kovček in ga čez sredino povezal z vrstico,

Avtomobil je bil naslonjen z levo stranjo na velik kup grana, ki je bil skoraj večji od njega. Črne, izmzgane roke so se oprijemale lopat in s težavo nakladale kamenje. Večinoma so bili moški, pa tudi nekaj žensk je bilo med njimi. Z utrujenih obrazov je kapljala znoj in kakor hitro se je kdo ustavil, je začel nanj vpiti debeli italijanski narednik. Venomer je priganjal: »Subito, subito...!« Njegov zaripli obraz se je kopal v tolšči, zravnano je hodil okrog in venomer ponavljal: »Preklete svinje, vas bomo že naučili delati!« Ostali vojaki, ki so jih čuvali, so se mu smejali in sem ter tja porinili kakšnega s kopitom, če se je hotel vsaj za trenutek odpočiti.

Andrej je stal ob avtomobilu in se delal, kot da ga popravlja. V resnici pa je to delal samo zaradi tega, da se mu ne bi bilo treba pozovarjati z narednikom ali s katerim od njegovih. Vsak dan jih je bolj sovražil in ni mogel prenašati njihove družbe. Večkrat so mu ponujali cigarete in konzerve, vendar jih ni hotel sprejeti. Le včasih, če so le preveč silili vanj, je prižgal, toda pri vsakem dimu ga je nekaj zabolelo, tako da je cigareto čimprej odvrnil, če ga le kdo izmed vojakov ni opazoval. Ni mogel prenesti tujega dima, ki mu je grenil dušo.

Ljudje, ki so delali v kamnolomu, so ga prezirali. Mislili so, da je italijanski hlapec, ki dela za plačilo. To ga je zelo bolelo. Ni mogel trpeti njihovih mrkih pogledov, ki so ga prebadali. Nekoč, ko je hotel enemu od njih dati cigareto, jo je ta odklonil in siknil:

»Izdajalčevih cigaret ne potrebujem!«

Tega ni pričakoval, besede so ga prizadele. »Izdajalec?« Se malo ne, to ne bi hotel biti za vse na svetu. Da bi ovajal te dobre ljudi, ki jih je imel rad in marsikoga med njimi tudi poznal!

Italijani so jih pripeljali iz bližnjih vasi in mesta. Morali so nakladati gramoz, ki ga je potem Andrej s svojim avtomobilom odvažal v bližino mesta. Tam so Italijani zidali bunkerje. Čedalje bolj je sovražil ta posel in z zaničevanjem je gledal Italijane, ki so priganjali in tepili njegove. Da ne bi imel žene in Tomaža, bi že zdavnaj pobegnil v hosto. Toda sedaj, sedaj si tega ni upal storiti.

»Kaj bi potem počela Klara brez njega? Kako bi preživela sebe in Tomaža. Ne, tega ne sme, tega ne more storiti. Preveč ju ima rad, da bi ju zapustil Prekleta vojna!«

Živeli so mirno in skromno. Vsak večer se je vračal domov, kjer mu je oče zapustil hišo in nekaj zemlje. Njiv ni hotel obdelovati. Prodal jih je. Raje je hodil v mesto, kjer je bil šofer. Vozil je hlode iz hoste v dolino, zvečer pa se je vračal domov, kjer ga je čakala žena s Tomažem. Vesel je bil, da je imel družino in Klaro je imel rad, čeprav sta se včasih sporekla. Toda to so bili le majhni, drobni prepirčki, ki so trajali nekaj dni, potem pa so tonili v pozabo.

Tudi Tomaža je ljubil in večkrat se je vpraševal, koga ima bolj rad; njega ali Klaro. Oba sta mu bila nenadomestljiva, ni si mogel predstavljati življenja brez njiju.

Klaro je spoznal na žagi, kamor je vozil hlode. Bila je lepa, črna in njene oči so se vedno smehljale. Rad je zahajal v njeno pisarno in če je le mogel, je odtrgal v gozdu šopek javora, da ji ga je podaril. Klara jih je vesela kot otrok, kadar mu podari kakšno majhno stvar. In Klara je bila tedaj otrok, velik otrok.

Na jesen sta se vzela. Klara je še nekaj časa hodila v službo, nato pa sta se za stalno naselila v domači hiši. Ona je ostajala doma. Andrej pa je odhajal na delo. Zaslužil je še kar dobro. Bil je srečen. Andraž je večkrat pripovedoval:

»Ti sploh ne veš, kaj je dom! To je nekaj takega kot domovina, nekaj, kar imaš rad in za kar bi vse žrtvoval. Res, dom je kot domovina. Če greš v tujino, se spominjaš domovine, svojih domačih, doma... To je toplina, ki jo občutiš in težko živiš brez nje, če si jo kdaj občutil.«

Andraž na se mu je le smehljajal: »Kaj boš tisto? Pogledaj, ali je naša domovina res tista, ki nam nudi toplino doma. Koliko ubožnih ljudi je še brez njega. Imaš dom, ženo. Srečen si. Toda ali ne vidiš ljudi, množice, ki nimajo strehe nad sabo, nimajo tistega, kar bi moral imeti vsak, da bi bil srečen. Ne morejo si ustvariti družine in doma. In praviš, da je naša domovina en sam velik dom. Motiš se! Naša domovina je kup razrušenih src. Toda, Andrej, kmalu, verjemi mi, bodo prišli boljši časi, ko se bomo vsi borili in ustvariali domovino, ki bo res samo, samcato ognjišče, ki bo dajalo toplino za vse in pri katerem se bomo vsi ogreli. To bo dom, to bo domovina nas vseh!«

Večkrat je promišljeval Andraževe besede in moral je priznati, da je imel prav. On ima dom, toda koliko jih je še brez njega. Pomislil je na Kralja, ki živi v razkošnih sobah in ne vidi tisočev, ki žive v bedi, brez doma, poteptani v blato. To res ne more biti domovina.

Andraž, svojega spremljevalca, je imel rad in bila sta dobra tovariša. Fant je prišel nekje z Gorenjskega. Bil mu je všeč in vzela je k sebi, v uk. Tako rekoč odraščal je pri njem in večkrat se kar ni mogel načuditi njegovi bistroumnosti. Večkrat se je ob njegovih besedah počutil prav majhnega.

Nova železniška postaja v Dobropolju

Dobropoljska dolina bo imela v nedeljo svojevrsten praznik, ko bodo izročili namenu novo železniško postajo. — Vsa povojna leta so potniki lahko videli ruševine stare postaje; teh sedaj ni več, namesto njih pa stoji tam novo, lepo in moderno poslopje, ki bo v ponos vsej dolini.

1890 je avstrijska oblast pričela graditi progo proti novemu mestu in Kočevju. Novice o železnici so bili Dobropoljci veseli. Odkup zemlje, preko katere naj bi tekla železna cesta, ni predstavljal nobenih težav, saj so jo nekateri

slopje v Dobropolju, da ne bi služilo okupatorju.

7. maja 1945 je tudi Dobropoljska dolina dočakala svobodo, prvi vlak pa je pripeljal šele 12 dni kasneje, ker so progo razrušili umikajoči se Nemci.

Po osvoboditvi je bilo treba vse porušeno popraviti in zgraditi veliko novega. Dobropoljska postaja je čakala dolgo vrsto let, o njej je bilo izrečenih že mnogo pikrih. Kljub povečanemu cestnemu prometu se je tudi promet po železnici po vojni mnogo povečal. Poleg stare apneniške peči

Nova dobropoljska železniška postaja

ponujali celo zastoj. — Tri leta kasneje je prisopihal na dobropoljsko postajo prvi vlak. Bila je to nizka stavba, v kateri je bilo poleg prometniške pisarne in čakalnice še stanovanje za šefa postaje in kretničarja. Postaja je že tako v začetku imela velik promet, predvsem z lesom in ogljem, katerega so Dobropoljci vlačili iz svojih gozdov. Lesni trgovci so odslej tu uspevali. Dolgo neizkoriščen gozdovi so nudili obilo za služka lastnikom, še več pa prekupčevalcem. V gozdovih Jauh so kuhali oglje, kateremu se je z železnico odprlo okno v svet.

Leta 1908 je bila zgrajena apnenica nasproti postaje, istočasno pa tudi industrijski tir za dovoz premoga in odvoz apna. Prvi industrijski obrat v Dobropoljski dolini je še povečal promet postaje. 1931 so zgradili še lesno skladišče in še en industrijski tir.

Prišla je vojna in postajo so zasedli Italijani (10. maja 1941), decembra 1941 pa je v Dobropoljski dolini počila prva partizanska puška, in to blizu postaje, kjer progo prečka cesta proti Ponikvam. Ubit je bil italijanski oficir ter dva vojaka. Sovražnik je bil preplašen, saj je bilo to prvo znamenje splošnega upora.

25. maja 1942 je bila izvedena prva sabotažna akcija na progi proti Laščam, ko so tudi počili strelji. Od tedaj so partizani neprestano nadlegovali sovražnika tudi na tem področju. Italijani so se znesli nad nedolžnimi prebivalci doline, ki so jih veliko odgnali v internacijo. 28. avgusta 1942 so odpeljali tudi dva uslužbenca postaje, do kapitulacije Italije pa so odšli v partizane štirje postajni uslužbenici.

Po italijanski kapitulaciji je partizanska vojska sklenila razrušiti progo proti Kočevju, da je ne bi uporabljali Nemci. 25. decembra 1943 je bil tudi izdan nalog, da se poruši postajno po-

je zrasla nova, zrasedel je nov obrat Iskre in tudi Stolarna je iz leta v leto širila svoj obrat. Včasih so iz Dobropolja izvažali les, sedaj ga to edino lesno podjetje v dolini zopet uvaža. Narasel je tudi potniški promet. Vsak dan se vozi na delo v Ljubljano in drugam okrog 400 ljudi, veliko mladine pa se vozi v šole. Vse to je narekovalo nujno gradnjo novega postajnega poslopja.

Nekdanji ObLO Dobropolje, posebno pa predsednik Marjan Miklič, je vložil vse sile, da bi čimprej zgradili novo postajo. Nekako pred šestimi leti so bili izdelani prvi načrti, ker pa niso bili v skladu z ekonomskimi kapacitetami Dobropolja, niso bili sprejeti. Pred tremi leti pa so pričeli graditi temelje nove postaje. Na starih temeljih je zrasedlo novo, lepo postajno poslopje, torej točno dvajset let potem, ko je bilo porušeno.

Stavba je stala okrog 45 milijonov dinarjev, gradilo pa jo je Dolnjsko gradbeno podjetje Grosuplje v režiji ZTP Novo mesto. Na novo postajo pa ni ponosen samo njen kolektiv, ampak vsi prebivalci Dobropoljske doline.

V nedeljo dopoldan (ob 10. uri) bodo postajo slovesno otvorili: s tem bodo Dobropoljci spet dobili svoje »okno v svet«. Po svečanem delu proslave bo prosta zabava pri Zalarju, baje pa bo po dolgem času spet nastopila dobropoljska godba na pihala.

T. Lendero

OSILNICA

Končno bo Kolpska dolina vsa elektrificirana. Letos bodo dobile elektriko vse odročne vasi. Precej je že narejenega in kmalu bo prišel čas, ko bo tudi pri njih posvetila žarnica in zaigral radio. Potrebno pa je, da tudi preostale tri hiše v Osilnici dobijo elektriko, saj so tudi oni pripravljeni pomagati.

PETINDVAJSET KOČEVARJEV V BENETKAH (1)

Spomenik »Sredi polja«

V onostranstvu še nisem bil. Pravzaprav doslej niti prave priložnosti ni bilo. Ker pa človek dandanašnji čuti večje spoštovanje do samega sebe, prav tako tudi okolica, če enkrat vsaj malo pokuka preko domače meje, vsakdo, če le more, rad nameri korake proti njej. Pri tem je seveda možnih več variant, od preproste »ilegale« do turističnega, službenega potovanja ter potovanja kar tako, skupinskih izletov, praks itd...

Telefon je zazvonil, da je kar zaplesal po mizi. »Halo?« — »V Benetke gremo...« »Da?« rečem. »In kaj ima to opraviti z menoj?« — »Nekaj prostora je še, če hočeš...«

Kaj bi ne hotel! Le še doma moram vprašati, če bi rad šel na to potovanje! Ze drugi dan sem doma zvedel, da me izlet silno veseli...

Od telefonskega pogovora je minil poldrugi mesec; vse je bilo pripravljeno: denar za vožnjo, prehrano in prenočevanje ter za štiri tisoč lir. Prišel je tudi tisti težko pričakovani dan (oziroma jutro), prepojen z dežjem, težki svinčeni oblaki pa so viseli nizko nad zemljo, da sem z glavo butal obnjo.

Lepa reč, takole potovanje skozi dež, ki tako gosto pada, da se komaj prerineš skozenj; mrzle kaplje ti bledajo lice, polze ti za vrat, čevlji po »JUS« pa so premočeni še prej, ko se dodobra zbudiš.

Razmajani »kočevar« malomarno sopiha proti beli Ljubljani in se ne zmeni za dež niti za petindvajset razburjenih src, ki jih nosi vznemirljivemu potovanju nasproti. Vnemarno klopota, ropota in pobira kilometre...

POPOTOVALNIKI GREDO NA POT

Kakor smo že zapisali v prejšnji številki, je stanovanjska skupnost Kočevje - mesto organizirala za svoje člane (ter nekatere sponzore) dvodnevni izlet v Benetke in Trst, vmes pa smo si ogledali še veliko drugih zanimivih stvari.

Po prihodu v Ljubljano smo se brž strpali v modrobeli Kompasov avtobus in — najprej planili po piščancih, klobasah, zarebrnicah in kar je še podobnih dobrot. Potem ko smo nekje sredi mesta pobrali še našega vodiča, ki je menda zaspal, smo se zapodili skozi deževno jutro naravnost po tržaški magistrali, proti Postojni. Vodič je kmalu, potem ko je malo

prišel k sebi, pograbil mikrofona in nam naznanil, da se peljemo proti meji, v naslednjih dveh dneh pa nam bo skušal pokazati čimveč kulturnih, zgodovinskih in drugačnih zanimivosti. Potem je imel krajšo pridigo o lepem vedenju, nato pa je razdelil pasose.

»RAUBARKOMANDA«, RAZDRTO, PODRTO

Nekje pri Planini je spet pograbil mikrofona in pričel pripovedovati o Cerkniškem jezeru, ki

REDIPUGLIA — Veličastno pokopališče 110.000 vojakov

seže prav do tja. Takrat ga seveda še ni bilo, čeprav je bilo mokrote več kot dovolj. Nato smo se zagrizli v ostre serpentine »Raubarkomande«. Vodič je pojasnil, da so tu čez vodile včasih tihotapske poti, »raubarji« pa so bili v teh krajih isto kar na Gorenjskem rokovanjci...

Križišče dveh lepih cest. Zavijemo na levo, proti Trstu. »Tule,« pravi vodič, »se pa odcepi cesta proti Gorici. Vas pod nami se imenuje Razdrto. Zanimiva je predvsem po tem, da je, kakor pripovedujejo, v njej prespal Napoleon, ko se je odpravil po poraz v Rusijo. Baje tista hiša še sedaj stoji... Vas pa bi se morala po vseh pravih imenovati Podrto, ne Razdrto.

ZIVO SREBRO SE DVIGA

V Postojni smo si malo oddahnili. Od tam do meje ni več tako

daleč, tistih nekaj kilometrov pa je vsak skušal čim bolj izkoristiti, da bi uredil svoje stvari tako, da bi bil čim manj sumljiv. Vodič nam vztrajno pripoveduje, kako se je treba obnašati na carini, da denarja, razen 1500 din v stotakih in 4000 lir, ki jih bomo dobili onstran meje, ne smemo nositi čez. Če pri kom dobijo več denarja, bomo imeli sitnosti vsi skupaj. Itd., itd... »Sedaj,« je dejal, »bom pobral ves denar, kar ga imate odveč, zapečatil, ko pa se bomo vračali, ga boste dobili nazaj. Pošteno moramo iti čez, pa bo šlo vse lepo gladko...« In je pobral precej tisočakov, da se je kar čudil, kako si upamo imeti toliko denarja. Vsak je zatrjeval, da nima niti dinarja več kot je dovoljeno.

Če bi od Sežane naprej postavil

v avtobus termometer, bi videli, kako naglo se živorebrni steber dviguje, dosegel pa bi prav neverjetno višino. Vznemirjenost je dosegla vrhunec, ko smo se ustavili pred carinskimi zapornicami...

Vendar je šlo vse po sreči. Z vso silo smo se obvladali, obdržali mirno kri in premagali prirojeni strah pred uniformo, po končanem pregledu pa smo se zapeljali 100 metrov do italijanske carine. Vstopil je mlad, nasmejan dolgin, se jezil nad nizkim avtobusom, ker se ni mogel vzravhati, spraševal nekaj o cigaretah ter pogledoval po »biondi« nekje sredi avtobusa. Nato je še stopil po avtobusu, tu in tam kaj vprašal, zraven pa napeto prisluškoval komentarjem v slovenščini, kar je brez dvoma razumel. Kmalu se je naveličal, zaželel »Buon viaggio« in odpeljali smo...

Ze pred mejo smo videli, da se onstran jasni. Ugotovili smo, da v Italiji ne dežuje, kvečjemu »piove«, vendar ob prehodu tudi tega ni bilo. K dobri volji, ki se je razlezla po avtobusu, je precej pripomogel srečen prehod preko meje (živo srebro bi občutno padlo) ter dejstvo, da nas čaka lepo vreme. V nas so se spet prebudili »Kranjski Janezi« in zapeljali smo, vodič pa si je tudi oddahnil, ko nas je uspešno spravil »preko«, ter povedal nekaj kosmatih, neobritih vicev.

PROTI DOBERDOBU

Na levi smo pustili za seboj Trst in nekaj časa vozili ob modrem Tržaškem zalivu, nato pa zavili na desno. Pred nami je zraslo veliko mesto. »To je Monfal-

cone, Tržič,« pripoveduje vodič. »Mesto je še močno slovensko, toda mladi rod vedno bolj pozablja materin jezik. Tu je ena največjih italijanskih ladjedelnic... Sedaj pa gremo proti Doberdobu. Ustavili se bomo pravzaprav v Redipuglii blizu Doberdoba. Vsi veste, kaj je Doberdob — »slovenskih fantov grob«. Tu so za tuje koristi krvaveli slovenski fantje v prvi svetovni vojni. Sploh so bile v teh krajih ob Soči številne hude borbe med Italijani in Avstrijci... No, malo pred Doberdobom pa je Redipuglia, po naše Sredi polja. Tu je veličastno pokopališče italijanskih vojakov iz prve vojne, 110.000 jih je, pokopanišče pa je za verdunskim največje na svetu. Sami se boste prepričali.«

»SREDI POLJA«

Ze iz daljave smo zagledali vzpetino, obraslo s cipresami. Po vsem pobočju so se vzpenjale orjaške stopnice, na vrhu pa je bila velikanska ploščad.

Spodaj ob cesti, na velikanškem parkirnem prostoru, smo komaj našli nekaj prostora za avtobus. Vsako nedeljo prihajajo tisoči ljudi z vseh strani in obiščejo poslednji dom svojcev, prihajajo pa tudi turisti, kajti pokopališče si je vredno ogledati. Ko pa smo se napotili proti veličastnim stopnicam, se je spet vili dež in komaj smo se rešili v avtobus. Le redki, ki so imeli dežnike, so vztrajali do vrha, od koder so se po vsej dolini razlivali mehki, mogočni zvoki orgel...

PROTI BENETKAM

Avtobus je spet brzel skozi dež, po lepih cestah, ob katerih so se ves čas vrstile najrazličnejše reklame in ponujale popotniku vse od avtomobilskih delov, uslug letalskih družb, zobne paste in kolonjske vode pa tja do nogavic in drugih delov ženske obleke.

Približali smo se Tagliamentu, reki in mestu, do koder je včasih

BENETKE — Naša skupina pred spomenikom zedinitelja Italije kralja Emanuela I.

segala slovenska narodnostna meja. Slovencev je sedaj tu le malo, v dolgih desetletjih so se stopili z italijansko narodnostjo. Tagliament je zanimiv tudi po tem, da je bila tu včasih meja med Avstrogrsko in Italijo.

(Konec na 7. strani)

BENETKE — Markov trg s tisoči turistov in golobov

400 občanov na prostovoljnem delu

Po sklepu zborov volivcev, ki so bili konec preteklega tedna, je bilo preteklo nedeljo organizirano v Kočevju množično prostovoljno delo za ureditev mesta za bližnjo

proslavo. Udeležilo se ga je okoli 400 ljudi. Urejali so okolico stolpnice, doma telesne kulture in Šeškovo ulico, planirali prostor za kino dvorano, nakladali v Moziju pesek, ga sejali in vozili v Kočevje, zasipavali so nekatere jarkove, čistili ceste, ulice in poti ter okolico hiš in podjetij. Najbolj množično so se odzvali akciji dijakov in profesorji gimnazije. Prostovoljno delo je trajalo od 7. ure zjutraj do 12. ure, nekateri pa so delali tudi dlje. Vsako popoldne prostovoljno dela še nad 60 ljudi na akcijah, ki jih je organiziral občinski sindikalni svet. Za ureditev okolice podjetij in stanovanjskih hiš pa organizirajo prostovoljno delo še posebej delovni kolektivi in hišni sveti.

Pretekli ponedeljek je delalo na akcijah občinskega sindikalnega sveta 62 ljudi, v torek 68, v sredo pa 117. Posebno v zadnjem

tednu je čutili boljše organizacijo prostovoljnega dela v skoro vseh delovnih kolektivih. Hišni sveti naj bi urejali okolico svojih hiš v popoldnevih, da bi se stanovalci lahko udeležili nedeljskega prostovoljnega dela, ki je namenjeno urejanju ključnih objektov v Kočevju.

V nedeljo, 22. septembra, bo spet množično

PROSTOVOLJNO DELO

za ureditev mesta Kočevja. Občani, udeležite se ga v čim večjem številu. Zbirališče je ob 7. uri zjutraj pred avtobusno postajo. Orodje prinesite po možnosti s seboj.

Sajevčeve hiše ni več in zdaj bo kmalu urejeno tudi nevarno križišče, na katerem se je zgodilo že več prometnih nesreč. (Na sliki: Se malo in še en zid Sajevčeve hiše bo padel.)

Tretja tekma — tretja zmaga

Kočevski odbojkarji so svojim dvem zmagam proti Trnovemu in Kamniku dodali še tretjo. Tokrat so prinesli domov še dve dragoceni točki iz Postojne, kjer so v nedeljo premagali domače moštvo z rezultatom 3:2. Kočevski odbojkarji so prva dva seta z lahkoto odločili v svojo korist in je že kazalo, da bodo zmagali z največjim možnim rezultatom 3:0, toda dogodki na igrišču so pokazali drugače. Domačini so v tretjem setu bili boljši in so ga odločili v svoj korist, enako je bilo tudi v četrtem nizu. V petem, odločilnem setu pa so se gostje zopet zbrali in ga premočno odločili v svojo korist (15:3).

S to zmago so se kočevski odbojkarji prebili pod vrh lestvice II. republiške odbojarske lige

ter so trenutno za Zirovnico in Kranjem na tretjem mestu. Nedeljska tekma v Postojni pa je pokazala, da vlada med igralci samozavest v zmago, ki vodi v nekaterih trenutkih predaleč in se maščuje. To se je pokazalo že na tekmi proti Kamniku, katero bi kočevski odbojkarji lahko odločili v svojo korist z največjim možnim rezultatom.

Kočevske odbojkarje čakajo v naslednjih kolih še težje preizkušnje. Tako bodo že v nedeljo sprejeli v goste moštvo Kroke, ki jih je v jesenskem delu tekmo-

p i š e j o ž e k

Pismo trgovcem

Dragi trgovci, kar piše, da so vsa živa bitja na zemlji pod komando nezmotljive narave, sploh ni res. Tiste knjige raztrgajte, sežgite, uničite, ker vam jemljejo zasluge za obstoj življenja na naši zemlji, ker edino vi odločate, ali bo zemljan še živel ali ne. Da ste zmožni več kot narava, se vidi v tem, koliko slabe in pokvarjene robe prodate, pa vendar svet še obstoji. Iz nič naredite mnogo, iz gnilih limon zdrave, iz slabe moke prvoklasno, iz škartne emajlirane

posode najlepšo in najboljšo. To se vidi po cenah, ki ste jih napopali na to blago. Vaše cene so vaš prapor, ki ga nosite neustraheno, vsak dan, vsako uro, vedno višje in višje. Kako le vam uspe pri tako obilni letini prodajati sadje še vedno čez sto din kilogram!? Ni vas strah, da marsikatera mati ne more kupiti sadja; odločate torej, ali bomo jedli sadje ali ne.

Tako, dragi trgovci, le še tako naprej, potrošniki vam bodo hvaležni! S spoštovanjem do vaših cen — vaš Jožek.

Okolica stolpnice dobiva vsak dan lepšo podobo, k čemur veliko pripomorejo prav udeleženci prostovoljnega dela.

Poplavljen Kočevje. Narasla Rinža med Bračičevo šolo in hotelom.

Filmi, ki jih bomo gledali

PODAJ ROKO HUDIČU

Ameriško-angleški film »Podaj roko hudiču« posega v čase po prvi svetovni vojni, ko so se Irci bojevali proti Angležem za svojo osamosvojitve. V odporniško gibanje se po naključju zaplete tudi ameriški študent, po poreklu Irec, ki pride na otok študirat medicino. Ob neki priložnosti ga Angleži ujamejo, toda njegov profesor, znamenit kirurg, ki pa je tudi vodja podtalnega odporniškega gibanja, ga vsega prepenega z zvijačo reši iz ječe. Ko hoče profesor kljub premirju, do katerega pride zaradi pogajanja med odporniki in Angleži, nadaljevati oborožen boj, se njegovi sobojevniki upro, mladi študent pa ga v spopadu ubije. Film, v katerem ne manjka tudi ljubezni, seznanja gledalce s koščkom nedavne irske preteklosti. Delo je zanimivo, napeto, igralci pa vse-skozi sijajni. Film »Podaj roko hudiču« bo na sporedu v kinu Predgrad 21. in 22. septembra.

PREDGRAD

(Jš) — Gasilci iz Predgrada so pred kratkim s prostovoljnim delom na novo prekrili gasilski dom.

Po dolgem času je končno tudi Stari trg dobil avtobusno zvezo s Črnomljem.

Letos so lepo uredili tudi šolo v Vimolu. Šola obiskuje okrog 30 učencev.

KRIZEM PO JESENSKEM ZAGREBSKEM VELESEJMU

Manifestacija tehničnih dosežkov

SLAVNOSTNI ZAGREB

Zagreb se je za letošnji jesenski velesejem dobro pripravil. Že na železniški postaji te sprejmejo zastave, ki se potem vsakih nekaj korakov vrstijo vse do razstavišnega prostora. Ob cesti se vrste tudi napisi kot n. pr. »Dobrodošli v Zagrebu! Pričakujemo vas!« itd. Predvidevajo, da se bo letošnjega velesejma udeležilo rekordno število obiskovalcev in kar je glavno, poslovnih ljudi. Da bo res tako, nam priča že rekordno število razstavljalcev, verjetno tudi obiskovalci ne bodo izostali.

Po nekaj minutni vožnji z avtobusom in po odmeri dveh stotakov za vstopnino (seveda, če nisi slučajno študent, dijak ali vojak, kar pa nikomur ne privoščim — ti plačajo po sto dinarjev), se znajdeš v velesejskem vrvežu, ki pa si ga lahko že bridko občutil na svojih nogah v avtobusu ali na vlaku. Tvoja velesejska pot se začne in se nadaljuje, dokler omagan od preobline hoje in očaran od različnih dosežkov, ne obsediš na kakšnem stolu paviljona, kjer točijo (seveda brezalkoholne) osvežitve.

NAJPREJ PRED DOMAČIM PRAGOM

Verjetno sem bil eden redkih obiskovalcev velesejma, ki si najprej ogledajo domače paviljone. Držal sem se torej pravila: »Najprej pometi pred domačim pragom!« in nisem se kesal. Tako sem lažje primerjal dosežke naše industrije z ostalimi.

V veliki hali lahko zaslediš razstavljene predmete podjetij iz vse države. Prav gotovo je največje zanimanje za televizijske sprejemnike, električne štedilnike, že nekoliko manj za radioaparate. Vse te izdelke razstavlja na velesejmu dva jugoslovanska podjetja: Radio industrija Zagreb in Radio industrija Niš. V zagrebški tovarni izdelajo z ekranom 59 enodnevno 120 televizorjev. Televizor ima dvanajst kanalov za menjanje postaj, montiran je na ličnih lesenih nožicah in bil kar lep okras marsikatere sobe. Se večje zanimanje vzbudi najnovejši TV sprejemnik RR Niš, ki je popolnoma avtomatiziran in je slika enako vidljiva z vseh strani. Vendar tega televizorja ne moremo zaslediti na domačem tržišču, ker ga izvažajo v Zahodno Nemčijo. Letos je niška tovarna že izdelala preko 350.000 radioaparátov in 120.000 TV sprejemnikov. Z notranjo opremo za TV sprejemnike, radioaparate, gramofone, sesalce za prah in podobne stvari je predstavljena na velesejmu tudi tovarna Iskra iz Kranja. Zanimiv in privlačen je paviljon tovarne Rog iz Ljubljane, ki razstavlja poleg koles in krogličnih ležajev tudi svoj novi proizvod »Cyklograf C-63«, ki bo odpravil komplicitanost in umazanost pri delu s ciklostiranjem. Č nekaj pritiski na gumb se omnoči vlažno blazino, nato se vpne original in aparat je pripravljen za kopiranje. V nekaj minutah

vam stroj ciklostira več kot 100 kopij, z enim originalom pa se izdela več kot dvesto kvalitetnih kopij vseh formatov do A4. Stroj dela lahko tudi večbarvne kopije.

Naša težka industrija je na velesejmu zastopana z Litostrojem iz Ljubljane. Se prav veliko pozornost pa vzbude pri obiskovalcu trofazni veliki transformatorji, izdelek tovarne Rade Končar, ki jih izdeluje skupno s tovarno Siemens.

Nič manj kot stroji je zanimiva tudi razstava naših tekstilnih in obutvenih izdelkov, katerim so na velesejmu odmerjeni dve veliki stavbi. Veliko pozornost vzbuja tudi razstavljeno pohištvo in oprema stanovanj. Izdelki so zelo ekonomični, kar je dokaz današnjega časa in racionalnega izkoriščanja prostora.

TUDI INKOP RAZSTAVLJA

V hali razstavnega prostora domačih podjetij sem zasledil tudi majhen, a lično in okusno urejen paviljon kočevskega podjetja Inkop, ki tu razstavlja svoje izdelke (likalne mize, stole, gugalnice...). Zanimanje za paviljon je zelo veliko, saj mnogi obiskovalci sprašujejo, kje bi lahko dobili njihove izdelke (mnogi med njimi so tudi iz Slovenije). Kot pravi komercialni direktor Inkopa, vse te napotijo v poslovniško Sidro v Zagrebu, ki prodaja njihove izdelke. V začetku jim je šlo malo teže izpod rok, ker niso imeli tržišča, pa tudi trgovina se ni zanimala za njihove izdelke, sedaj pa izvažajo likalne mize že v Zahodno Nemčijo. Od oktobra naprej ima podjetju tudi bolj čvrste pogodbe, tako da se ni treba bati za prodajo izdelkov.

»PRIPRAVLJENI SMO, DA SO-DELUJEMO Z VSEMI NARODI...

v izkoriščanju atomske energije v miroljubne namene in bilo bi nam prav, če bi vse države sprejele naš poziv!« piše v velikem razstavnem prostoru Sovjetske zveze. Pred razstavnim prostorom ZSSR so na veliki sliki skupno s Hruščovim vsi sovjetski astronauti, nedaleč od slike pa so razstavljeni poljedelski stroji. Samo v letu 1962 je dobilo poljedelstvo Sovjetske zveze 450 novih tipov poljedelskih strojev. Veliko obiskovalcev imajo tudi sovjetski osebni avtomobili, ki so zaradi majhne porabe goriva zelo ekonomični. Za ilustracijo: avtomobil »Moskvič 430« ima štiri-cilindrski motor, njegova moč je 45 KS, naloži lahko 250 kg in porabi na 100 km 1,7 l bencina. Razvije lahko brzino 105 km na uro in stane 1.800.000 din. Zelo prijavno vozilo je tudi »Volga«, ki porabi na 100 km 9 l goriva (njen cena 4.500.000 din). Mnogi niso mogli odtrgati pogleda tudi od Čajke, s katero se vozi sovjetski premir Hruščov in stane »samo« 23 milijonov din.

Se prav posebno privlačna je maketa ledolomilca »Lenin«, ki

lahko plove eno leto, ne da bi se oskrbel z gorivom. Poganjajo ga trije nuklearni reaktorji in ima nosilnost 16.000 t. Nič manj zanimiva ni tudi maketa impulznega reaktorja za pridobivanje žveplene kisline in za proučevanje različnih elementov z bistrimi nevtroni. Zanimiva, a za navadnega opazovalca preveč komplicirano sestavljena, je maketa bjelojarske atomske električne centrale, ki se polni z uranografitom. Turbine delujejo na principu radioaktivnega žarčenja in poganjajo ogromno dvigalo; reaktor se sploh nikoli ne ustavi.

70 % AMERIČANOV NA DELO Z LASTNIMI AVTOMOBILI

Paviljon ZDA je namenjen predvsem prikazu gradenj avto cest in razvoju avtomobilskega prometa. V kratkih besedah te čedne študentke (zagrebške seveda) s pomočjo mikrofona podelijo od časov indijanskih voz, pa vse do današnjih moderno urejenih cest in razkošnih avtomobilskih ladij. Zaradi vedno naraščajočega prometa je potrebna v Ameriki smotrna in ekonomska izdelava avto cest. Prav to so hoteli na zagrebškem velesejmu prikazati tudi ameriški razstavljalci. Leto 1962 so imele ZDA 12.055.000 kamionov, leta 1950 so jih imele samo 8,3 milijone. Posamezniki ali manjše tvrdke imajo 49 % avtomobilov, od tega števila ima 13 % lastnikov po dva kamiona. Preko 3.000.000 kamionov je last ameriških farmarjev.

Na velesejmu so na veliki električni plošči vprašanja in kar t z zanima, pritisneš na gumb in ž dobiš odgovor. Tako n. pr. izve da večina Američanov kupi svoje avtomobile na odplačevanje in sicer tako, da plača 25 % tak j v gotovini, ostalo pa plača v 27. obrokih. 70 % Američanov se vozi na delo z lastnimi avtomobili, 15 % z avtobusi in tramvaji, 8 % pa z vlaki in podzemno železnico. Vsak sedmi Američan dela v avtomobilski industriji ali pa v njihovi prodaji. Povprečni delavec v proizvodnji mora delati 24,5 tednov, da zasluži šestdesetni ford. Prejšnje leto je 16.500.000 ameriških družin kupilo avtomobile, od tega 11.000.000 rabljenih in 5.500.000 novih. Statistični podatki so brezkraini: 100.000.000 Američanov gre letno na dopust, tedaj potujejo po šestih milijonih kilometrih avto cest; imajo 50 milijonov osebnih avtomobilov, 80.000 privatnih letal in 8 milijonov čolnov za razvedrilo v prostem času.

Na ameriških avto cestah ni križanja, a sestoje se od dveh do treh označenih poteh v eno smer. Odcepi z avto cest so grajeni tako, da nudijo čimvečjo sigurnost. Taka avto cesta je prikazana tudi z veliko maketo na velesejmu.

AZIJA, AFRIKA, JUGO-SLAVIJA

Razstavnimi prostori Azija - Afrika - Jugoslavija so sestavljeni iz

štirih glavnih delov, ki se potem dele še na manjše. V glavnih delih je prikazan odnos Jugoslavije kot zagovornika neangažiranosti in miroljubne aktivne koeksistence, ekonomski odnosi Jugoslavije do držav Azije in Afrike v njihovem razvoju, tehnična pomoč Jugoslavije tem deželam ter spoznavanje narodov teh dežel. Obiskovalec razstavnega prostora se seznani z različnimi državami Azije, Afrike in Latinske Amerike. Občudovati mora umetelno izdelane predmete iz slovnove kosti (ZAR, Libanon), pridobivanje kavčuka, kakava, bombaža (Nigerija, Gvineja), v brazilskem paviljonu se lahko posladka s pravo brazilsko kavo, poleg tega pa lahko občuduje še nešteto drugih stvari. Od vseh afriških in azijskih držav je prav gotovo najboljši libanonski razstavní prostor, kjer je prikazano življenje in delo libanonskih ljudi ter njihovi dosežki v trgovini. Se prav posebno pa se Libanonci lahko pohvalijo s vojim izvrstnim sadjem. Na bogato obloženi mizi lahko zaslediš vseh vrst sadja, od jabolko do banan in pomaranč. Pravijo, da, kar se sadja tiče, je Libanon Indija Koromandija. Po razstavi sodeč bo to kar držalo.

Na razstavnem prostoru ZAR lahko občuduješ na slikah veličastne piramide, na drugi strani pa vidiš ogromne nebotičnike, ki napredek, ki ga je v zadnjem času dosegla ta država. Staro se umika novemu! Na veliki sliki je prikazan tudi Suezki kanal, ki je bil zgrajen leta 1869 in je postal ljudska lastnina šele leta 1956.

Zanimvi a hkrati tudi lepi so paviljoni Alžirije, Gane, Gvineje, Iraka, Kuwaita, Liberije, Malija, Sirije, Sudana, Tunisa... Iz vsega razstavljenega je mogoče sklepati na veliko zavzetost teh narodov za čimprejšnji dvig iz zaostalosti. Pri tem pa jim vsakakor pomaga tudi prijateljska Jugoslavija, kar je tudi prikazano na letošnjem velesejmu.

*

Se bi lahko pripovedoval o letošnjem jesenskem zagrebškem velesejmu. Ostalo je še mnogo stvari, ki bi marsikoga zanimalo. To so le skromne drobtinice, ki sem jih posređoval z razstavnega prostora, ki obsega 150.000 kv. metrov. Zlasti bi mnoge zanimali razstavní prostori CSR, Poljske, Svice, Bolgarije, Avstrije, obeh Nemčij... Kolikor držav, kolikor paviljonov, toliko novih stvari, novih dosežkov, toliko novih uspehov človeka za njegovo lepše življenje.

M. Maté

VAS - FARA

Gasilsko društvo Vasa-Fara je imelo 14. sept. nenapovedano nočno vajo. Komandir Obč. GZ Kočevje tov. Lesar in nadzornik strojev Obč. GZ tov. Leskovšek sta po sedmi uri zakurila ogenj 150 m od gasilskega doma v vasi ter vključila električno sireno. Šest minut po alarmu je deseti na gasilcev že izvedla trodelni napad. Na koncu vaje je komandir Obč. GZ Lojze Lesar pohvalil člane, ki so se v tako kratkem času zbrali in stopili v akcijo.

ta teden za vas

RIBNICA

Rodila je: Rigler Frančiška, gospodinja iz Praproč 9 — dečka.

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi naše ljubljene mame

MARIJE KOMAC roj. VENCELJ

izrekamo globoko zahvalo sorodnikom, prijateljem, hišnemu svetu za pomoč, darovalcem vencev ter vsem ostalim, ki so jo spremlili na njeni zadnji poti.

Zaluzoči: mož z otroci ter ostalo sorodstvo.

IZGUBLJENO

Kdor je v četrtek izgubil naočnike z roženim okvirjem na Cankarjevi cesti v Kočevju, jih lahko dvigne na upravi »NOVIC«.

PRODAM

Prodajam večje število kanarčkov, Jože Marinšek, Gorenje 19 pri Kočevju.

Rokometaši Dobrepolja v novi sredini

(T. L.) — Kot je že znano, so rokometarji Dobrepolja v pretekli sezoni zasedli prvo mesto v »Dolenjski rokometni ligi« in se plasirali v »Ljubljansko okrajno consko ligo«. Poleg ljubljanske so še štajerska in primorska conška rokometna liga.

V ljubljanski rokometni conski ligi so v tej sezoni še: Mladost iz Kranja, Duplje, TVD Partizan Ljubljana-Siška, Šentvid pri Ljubljani, Medvode in Črnomelj.

V novi družbi čakajo Dobrepoljce težje naloge kot v dolenjski ligi, fantje pa pravijo, da bodo tudi temu kos, saj je med njimi dovolj dobrih igralcev. Pač pa bodo nastali večji finančni stroški, ki jih je društvo prebrodilo s podporo domačih podjetij. Vsekakor bo morala večjo pomoč dati občinska fiskulturna zveza, posebno še, če bodo v jesenski sezoni dobrepoljski rokometarji zasedli kakšno vidnejše mesto. V nedeljo čaka rokometarje Dobrepolja prva preizkušnja. Nasprotnik je TVD Partizan Ljubljana-Siška. Tekma bo na domačem igrišču in bo pritegnila številne gledalce. Upamo, da bodo rokometarji Dobrepolja dobro prestali ta izpit.

Glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva občin Kočevje in Ribnica

Izdaja CZP »Kočevski tisk« Kočevje. Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik France Grivec. Uredništvo in uprava: Kočevje, Ljubljanska 14 a. Telefon uprave in uredništva 389. Letna naročnina 800 din, polleta 400 din in jo je treba plačati vnaprej. Za inozemstvo 2000 din oziroma 3 ameriške dolarje. Tekoči račun 600-27-1-265 pri NB podružnica Kočevje

PRODAM

Zaradi selitve ugodno prodajam kuhinjski štedilnik. Naslov v upr. Novic.

PRODAM

Ugodno prodajam skoraj novo spalnico in kuhinjo. Vprašajte na Roški 30.

SLUŽBA

K štiričlanski družini sprejemem gospodinjstvo pomočnico. Marija Jesih, Grosuplje 198 - stolpnica.

Razpis

Komisija za osnivanje in odpoved delovnega razmerja pri Kovinskem podjetju Ribnica razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

- 2 strojna tehnika z dokončano srednjo tehnično šolo — strojni oddelek,
- večje število visokokvalificiranih in kvalificiranih ključavničarjev,
- večje število polkvalificiranih in kvalificiranih obloč-nih elektrovarilcev,
- 2 kovinostrugarja.

Plača po pravilniku o delitvi osebnih ugodnosti. S stanovanji ne razpolagamo. Razpis velja do popolnitve delovnih mest.

Razpis

Komisija za sklepanje in odpoved delovnega razmerja Komunalne banke Ljubljana, podružnice Kočevje, razpisuje delovno mesto

KREDITNEGA REFERENTA.

Pogoji: višja ali srednja izobrazba — tudi začetniki! Osebnih dohodkov po pravilniku banke. Nastop službe takoj ali po dogovoru.

KINO

KOČEVJE: od 20. do 22. septembra ameriški barvni film »Vrtnice v mestu Peyton«, 23. in 24. septembra sovjetski barvni film »Hajduška kri«, 25. in 26. septembra ameriški film »Ali je to ljubezen«, od 27. do 29. septembra italijanski barvni film »Afrodita, boginja ljubezni«.

RUDNIK: 21. in 22. sept. ameriški barvni film »Sever-severozahod«, 25. in 26. sept. ameriški barvni film »Osamljeni maščevalec«, 28. in 29. sept. ameriški film »Groba sila«.

RIBNICA: 21. in 22. sept. jugoslovanski film »Peščeni grad«, 28. in 29. sept. jugoslovanski film »Možje«.

VELIKE LAŠČE: 21. in 22. sept. francoski film »Nedolžna dekleta«, 28. in 29. septembra ameriški barvni film »Trojanska Helena«.

LOŠKI POTOK: 22. sept. nemški film »Primer inšpektorja Shirdinga«, 29. sept. ameriški barvni film »Dve ljubezni Eddy Duchina«.

DOBREPOLJE: 21. in 22. sept. ameriški barvni film »Žena v preizkušnji«, 25. sept. ameriški film »Divji veter«, 28. in 29. sept. ameriški barvni film »Ponosni upornik«.

PONIKVE: 26. sept. ameriški film »Divji veter«.

PREDGRAD: 21. in 22. sept. angleški film »Podaj roko hudiču«, 28. in 29. sept. sovjetski barvni film »Rdeče listje«.

SODRAŽICA: 21. in 22. sept. amer. film »Mladi levi«, 28. in 29. septembra nemški film »Zaljubljena detektiva«.

BROD NA KOLPI: 21. in 22. sept. ameriški barvni film »Osa«.

Urban z Ribnce

No, čast buod' bogu, festival je za nam'! Tri kejdne smo se oplajtal' z nim, tok de nas je že puštjanu zdajlou. Zdaj s' lohku malu oddahnemo in sjedemo n' levorike, saj festival je fajn ratou. skoraj toku, ku mjan' zadnu pisnu, ku s'm pomuotama porinu u blatu Partizana, n'čš de naj tu dat zvočniku in družga, potlaaj s'm pa zvajdu, de so bli tle an' drug' tič' zrav'n. Naj buo taku al toku, kaj taga se ne smaj več zgodit, saj najsmo začjetnik', de b se na usak'm korak' lovil'. Zdaj so že trije festival' za nam', pa se majnde še zmjeraj ne znamo prou obrn't. Jest misl'm, de buo drugu lajnu use drgač zgledalu.

Prou fajn je bla opera, ku so licitjeral' nevajsto. P'r nas so tud dostkrat take licitacije, k'd'r se žjenjo, tistmu pa prauomo šrangajne. No, ta licitacija ej kar lepu spala, saj je trajala skoraj tri ure, tanarb'l fajn pa je biu tist' tadebjel' mešetar, k' je gor take frise puokou, de smo se m' muogl' pošljanu nesmijaj. Jest s'm s' prec mislu: anga taga b muogl' im't. pa b' biu naš humorističn' večjer use drgač'n. Pa kaj, ku znamo b'i smajšn' poušoud drgej, samo tam ne, kjer b blu trajba. Toku smo tud ze humorističn' večjer pozab'il', de je tu že tretji festival in de najsmo več z'četnik'. Kronika je že bla, čeprou so učas'h premalu mimu mahln, učas'h preveč pičl', marsikaj pa tud z'dajl' in fajn pogruntal', drgač je blu pa še use premalu čit't Ribnčana, človajka z Ribnce, tist'ga počajl'm svajt' znanga hecn'ga človajka, use preveč pa je blu narjenu, premalu pristnu. No, jest s'm prepričan, de buo tud' ta festival šula z drugu lajtu, samu t'ga se muormo varvat, de njab bla ta šula kar napraj. Saj kar zedajva kvaliteto festivala, je dobra, same l'pje stvari lohku vidmo, l'dje že kumaj čakajo festival, samu ribnšk' večjer še zmjeraj šjepa b'l zadaaj. Tu pa mnnde ztu, k' use sloni samu n' an'h par ldejh, drug', k b tud' lohku sodeloval' se pa držijo ob stran' in s' misl'jo, kar naj jih potlaaj zajejavajo, miane že ne buodo. Pa toku že njab' smajlu b't.

Pa še najkaj: po humorističn'm večjer' je blu rečjanu, de buo u grad' zabava s pljesam. Njan' si-cer naj dost' z' pljes, ga rajši mace lu cüknem ta cajt, ampak sest najsm' imu kam. Okul kavarne je blu samu najkaj miz, najkaj stu l'di je pa stalu, p b rad' z'praul' najkaj dnarja. Pol pa, k so vidl', de najmajo kej s'd't, so šli pa do mu. Tu je bla spjet ana fajn potjeza gostincu, k so l'di hitru spat spraul', de najso preveč dnarja z'praul' in še kašn'h neumnost' počel'. Sevajde, miz in stolu pa u Ribne' tud' naj, če pa so, ih je tešku sprav't u grad...

Urban

mljeni maščevalec«, 28. in 29. septembra sovjetski barvni film »Tigri potujejo«.

STARA CERKEV: 21. in 22. septembra poljski film »Skilasta sreča«, 28. in 29. sept. ameriško-angleški film »Podaj roko hudiču«.